ПАГОНЯ

РЭГІЯНАЛЬНЫ АГЛЯД: ГОРАДНЯ БЕЛАСТОК ВІЛЬНЯ

№ 10 (24) 23 красавіка — 6 траўня 1993 г. Кошт 5 рублёў

Бюст Васіля Чапаева ў нагрузку... Або помнік Леніну, паглядзець на які чужых ня пушчаюць. І яшчэ шмат цікавага АБ ГІСТОРЫІ ГАРАДЗЕНСКІХ ПОМНІКАЎ.

ВІЛЕНШЧЫНА — унікальны рэгіён традыцыйнай беларускай культуры. Беларусы фармуюць тут своеасаблівую Мэкку.

Размова з Лявонам Вольскім — кіраўніком самай скандальнай змагарскай камандай «МРОЯ».

Праграма ТЭЛЕБАЧАНЬНЯ на наступны тыдзень: Менск — Варшава — Масква.

Беласточчына

25 лютага Беластоцкі апэляцыйны суд зарэгістраваў назву беларускага тыднёвіка «Ніва», выдаванага ў Беластоку. Выдаўцом газэты ёсьць Праграмная Рада тыднёвіка, якая пачала рабіць захады дзеля гэтага каля года таму, калі БГКТ не ўдалося атрымаць правы на газэту. Узначальвае Раду беларускі навуковец і пісьменьнік Ян Чыквін.

27 лютага адбыўся пяты зьезд Беларускага аб´яднаньня студэнтаў. Зьезд даў ацэнку стану беларускага студэнцкага руху, былі абмеркаваны справы, зьвязаныя з ажыцьцяўленьнем галоўных мерапрыемстваў БАСа: «Басовішча», рэйду «Бацькаўшчына» і іншых.

Зьезд абраў Галоўную Раду з 10 асобаў і рэвізійную камісію. Новым прэзідэнтам (старшынёй) на бліжэйшы год быў абраны Юрка Сульжык, студэнт 4-га курса гістарычнага факультэта Варшаўскага унівэрсітэта.

11 сакавіка ў Бельску Падляшскім адбылася сэсія гарадзкой рады, на якой зацьвердзілі бюджэт горада на 1993 год. З агульнай сумы ў 40 мільярдаў злотых 20 мільёнаў выдзелена на дадатковае фінансаваньне беларускага хору «Васілёчкі», які працуе пры Бельскім Доме культуры.

15 сакавіка Беластоцкі ваяводзкі суд па незвычайна зацягнутым — больш як на паўгода — легалізацыйным працэсе зарэгістраваў таварыства пад назвай Беларускі Саюз. Ён складаецца з шасьці беларускіх арганізацый: Таварыства беларускіх журналістаў, Беларускага літаратурнага таварыства «Белавежа», Беларускага дэмакратычнага аб´яднаньня, Беларускага аб´яднаньня студэнтаў, Праграмнай Рады тыднёвіка «Ніва» і Саюза беларускай моладзі.

Мэтай стварэньня Беларускага Саюзу зьяўляецца згуртаваньне беларускіх асяродкаў у Польшчы дзеля распрацоўкі супольнай стратэгіі разьвіцьця беларускага руху ва ўсіх яго галінах. Да Саюзу можа далучыцца любая арганізацыя, мэты дзейнасьці якой адпавядаюць ягонаму статуту.

24-25 сакавіка ў Беластоку адбыліся ўрачыстасьці сьвяткаваньня 75-х угодкаў абвяшчэньня Беларускай Народнай Рэспублікі. Упершыню адзначэньне сьвята мела афіцыйны характар. Падобныя ўрачыстасьці адбыліся таксама ў Варшаве.

«Часопіс» № 4 (красавік, 1993), г. Беласток.

З польскай мовы пераклаў Р. МЕНДЖЫБОЎСКІ.

Шаноўныя спадарыні й спадары!
Газэта «ПАГОНЯ» — гэта зьвесткі з Гарадзеншчыны, Віленшчыны й Беласточчыны. Калі вас цікавіць беларускае жыцьцё ня толькі на Беларусі, але таксама ў Польшчы й Летуве, дык падпішыцеся на нашу газэту! Паўгадавы кошт — 303 рублі, індэкс — 63124. Падпіска прымаецца ў любым паштовым аддзяленьні Рэспублікі Беларусь.

● *Эміграцкі друк*

Чарговы нумар «Беларуса»

Днямі мы атрымалі з Новага Ёрку чарговы, сакавіцкі нумар газэты «Беларус», за што дзякуем нашым амэрыканскім калегам. У папярэднім № «Пагоні» мы ўжо выкарысталі дзьве нататкі з дасланай газэты, а цяпер прапануем агляд усяго нумару.

Перадусім, друкуецца Зварот Рады БНР да беларускага народу з нагоды 75-х угодкаў абвяшчэньня незалежнасьці нашай Краіны. У сваю чаргу прывітаньне суродзічам у эміграцыі даслалі старшыня БНФ сп. Пазьняк і сакратар Управы сп. Вячорка. У ім , у прыватнасьці, гаворыцца наступнае: «Змаганьне пакаленьняў беларусаў дало плён. Рэспубліка Беларусь абвешчана незалежнаю дзяржаваю. Над Менскам лунае наш адвечны бел-чырвона-белы штандар, а дзяржаўным гэрбам краіны зноў стала Пагоня... Але галоўнае сьвята Беларусі азмрочана трывогаю. Сілы мінуўшчыны перайшлі ў наступ... Урэшце, незаконна адноўлена КПСС — партыя, якая нясе адказ за пакуты нашага народу, якая збройна нішчыла БНР і растаптала ідэалы 25 Сакавіка».

Друкуюцца матэрыялы, якія датычаць маючага адбыцца ўлетку ў Менску зьезда беларусаў сьвету. Зьмешчаны здымак Васіля Быкава з ягоным інтэрв´ю радыё «Свабода» пад назовам «Наша сувэрэннасьць пад вялікай пагрозай». Аб адным з аспэктаў палітыкі беларускіх уладаў народны пісьменьнік гаворыць: «Я хоць бы хацеў прывесьці адзін момант нашай палітыкі ў дачыненьні да войска, каторага ў Беларусі сканцэнтравалася вялізная колькасьць. Наша кіраўніцтва разьлічвала, што гэта паслужыць усталяваньню добрых адносін з Расіяй, і Расія такім чынам яму аддзячыць, а іменна, кампэнсуе ў галіне энэрганосьбітаў. Ну, але вось аказалася, што войска мы займелі ў вялікай колькасьці, якое трэба карміць, а нафты па-ранейшаму няма, і нават больш таго — робіцца ўсё менш, і яна ўсё даражэе, незалежна ад нашых адносін з Расіяй. Тут, канешне, дзеюць законы рынку і гэтая абачлівасьць, або гэты хвасьцізм, уласьцівы беларускаму кіраўніцтву, не прыносіць Беларусі ніякай карысьці».

А. Сільвановіч піша пра тое, як супраўджаў на Беларусь гуманітарную дапамогу й наведаў праз 48 гадоў родную Вялейку. Груз — чатыры кантэйнеры па 12 мэтраў даўжыні кожны, складаўся з лекаў, шпітальных прыладаў, харчоў і вопраткі, агульным коштам больш за 2 мільёны даляраў. Набыта ўсё было пры ўдзеле Беларускай аўтакефальнай праваслаўнай Царквы, якую ачольвае ў Амэрыцы мітрапаліт Мікалай.

Аб працы Міжнароднай асацыяцыі беларусістаў апавядае яе прэзідэнт сп. Мальдзіс. Ён таксама паведамляе ў другім сваім допісе пра ініцыятыву выданьня энцыкляпэдычнага даведніка «Беларусы ў сьвеце».

Цікавае паведамленьне аб наведваньні архібіскупам Тадэвушам Кандрусевічам новаёркскага кардынала О´Конара. Пасьля багаслужбы ў катэдры сьв. Патрыка архібіскуп спаткаўся з амэрыканскімі беларусамі. Як выявілася, ён «дасканала валодае беларускаю мовай, выявіў добрае разуменьне патрэбаў беларускіх каталікоў і прыхільнасьць да справы забесьпячэньня вернікаў і сьвятароў адпаведнай беларускамоўнай літаратурай. Сам ён робіць уражаньне энэргічнага й дабразычлівага чалавека, які ў прынцыпе падтрымвае беларускае нацыянальна-рэлігійнае адраджэньне».

Выдаваны ў Новым Ёрку часопіс расейскіх скаўтаў «Вестник руководителя» зьмясьціў ліст кіраўнікоў Саюза скаўтаў Беларусі І. Косьцевіча і М. Навіцкага. Пачынаецца ён словамі «Все мы дети одной Родины — Великой Руси, которая несмотря на нынешнее положение остается неделимой и вечной Империей». Цікава, што, як сказана ў лісьце, «Союз Скаутов Беларуси находится под покровительством Белорусской Православной Церкви и Патриаршего Экзарха Всея Белоруссии Высокопреосвещеннейшего Митрополита Минского и Слуцкого Филарета». Аўтар допіса А. Будзіч дзівіцца з гэтай нагоды: «Дык для каго адваёўвае Беларусь Уладыка Філарэт, калі ён атакуе прапольскую Каталіцкую Царкву на нашай Бацькаўшчыне — для вольных беларусаў ці для «неделимой и вечной» маскоўскай імпэрыі, з якой беларусы выйшлі нядаўна ледзь жывыя нацыянальна?»

У рэдакцыйным артыкуле на 1-й старонцы аналізуецца амэрыканская дапамога Расеі, выказана спадзяваньне на тое, што прэзідэнт Клінтан прыслухаецца да думкі былога дзяржсакратара Дж. Кісінджэра, які «у сваіх апошніх артыкулах перасьцерагае Захад не забывацца на расейскую гісторыю. Калі амэрыканцы, кажа ён, будуць дапамагаць толькі Расеі, выключаючы іншыя былыя савецкія рэспублікі, дык Захад можа апынуцца за колькі гадоў перад новаадроджанай імпэрыялістычнай Расеяй».

З іншых публікацый «Беларуса» назавем допісы, прысьвечаныя памяці вядомага беларускага кампазітара Міколы Равенскага, які памёр 9 сакавіка 1953 г. ва унівэрсітэцкім горадзе Лювэне ў Бэльгіі. У «Адкрытым лісьце праваслаўных беларусаў» з Мастоў выказваецца просьба дапамагчы грашова пабудаваць у горадзе царкву. Падпісалі ліст айцец Касьян, стараста Г. Лукашук і член царкоўнага савету Н. Лісай. Падаецца разьліковы рахунак 000701204 у Мастоўскім аграпрамбанку. Апошнім друкуецца сьпіс ахвярадаўцаў, якія прыслалі на выданьне «Беларуса» 955 даляраў.

(спадар).

Дзень памяці Ларысы Геніюш

7 красавіка гэтага года споўнілася 10 гадоў з таго дня, як памерла выдатная беларуская паэтка Ларыса Геніюш. У гэты памятны дзень жыхары Зэльвы разам з гасьцямі, якія прыехалі ў мястэчка з Горадні, Менску, Слоніма і іншых гарадоў Беларусі, наведалі магілкі, дзе пахавана славутая беларуска. Паклалі кветкі й ўшанавалі дарагое імя.

Увечары ў мясцовым РДК адбылася вечарына, на якой гучалі ўспаміны пра спадарыню Геніюш, чыталіся вершы ў памяць паэткі: іх выконвалі літаратары М. Скобла, Данута Бічэль-Загнетава, В. Ададурава, І. Навуменка, П. Марціноўскі.

Арганізавалі сьвята ўспамінаў супрацоўнікі цэнтральнай раённай бібліятэкі.

Дарэчы, грамадзкасьць мястэчка робіць намаганьні, каб на доме, дзе пражыла свае апошнія гады Л. Геніюш, была адкрыта мэмарыяльная дошка, а таксама каб адна з вуліц Зэльвы насіла імя паэткі.

М. ДУБРАВІН.

ПАЛІТЫЧНАЯ СЦЭНА

«Прадаецца Беларусь...»

Надзвычай цяжкае сёньня эканамічнае становішча на Беларусі. Па дадзеных Старшыні Савета міністраў Вячаслава Кебіча спад прамысловай вытворчасьці склаў 16%, а сельскай гаспадаркі—аж на 23% адносна мінулага года. Пры гэтым тая рыса, за якой павінен быў скончыцца спад і пачацца ўздым вытворчасьці, яшчэ ляжыць па-за полем зроку. Такі стан эканомікі выклікае беспрэцэдэнтнае пагаршэньне жыцьцёвага ўзроўню народа.

Прычыны такога абвальнага краху эканамічнай сістэмы Беларусі ляжаць часткова па-за яе часавымі й прасторавымі межамі, але тлумачацца неабачлівай, непаваротлівай, нарэшце, бязглуздай палітыкай урада. Чым жа адказвае В. Кебіч на абвінавачваньні з боку як палітычнай апазіцыі, так і простых грамадзян? Чым тлумачыцца адсутнасьць мэтанакіраванай эканамічнай палітыкі, якая адпавядала б інтарэсам беларускага грамадзтва?

На 11-ю сэсію Вярхоўнага Савета ў якасьці панацэі прапанаўвалася ідэя выхаду з тупіка праз стварэньне эканамічнага саюзу й ваеннага дагавору аб калектыўнай бясьпецы з краінамі СНД. Пытаньне аб эканамічным саюзе яўна надуманае, бо з восені 1991 г. побач з дагаворам аб эканамічным супрацоўніцтве Беларусь заключыла, па сьведчаньні самога ж Кебіча, больш за 170 пагадненьняў па пытаньнях эканомікі й г. д. «Акрамя таго, непасрэдна урадам рэспублікі й асобнымі ведамствамі заключана больш за 100 дагавораў і пагадненьняў...» Дык чаму ж не шукаць разам з іншымі бакамі спосабаў іх рэалізацыі, а не дадаваць да стосу напаўмёртвых дакумэнтаў яшчэ адзін мёртванароджаны, бо рэалізацыя яго ізноў будзе залежыць не ад адной толькі Беларусі?

Зразумела, ніякі разумны чалавек ня будзе выступаць супраць нармальных эканамічных адносін з іншымі краінамі, тым больш з суседзямі. «Але,— цытую Мікалая Галко з «Народнай газеты» ад 31.03.93 — горка слухаць палітычныя абвінавачваньні, заклікі, што без саюза нам ня жыць, у той час, калі парлямэнт не шукае адказу, чаму не выкананы двухбаковыя пагадненьні, дзе тыя танныя расейская нафта й казахстанскае збожжа, чаму (як сцьвярджаюць некаторыя прамоўцы) Расея адмаўляе нам у ваенных пастаўках і ў той жа час гандлюе зброяй ва ўсім сьвеце?»

Разьлічваць, што эканамічныя пагадненьні пачнуць працаваць пасьля заключэньня эканамічнага саюза,— надзеі самых наіўных прастакоў. І вось тут вылазіць шыла з мяшка: аказваецца, нам патрэбны яшчэ й ваенны саюз з Расеяй, бо, і гэта бадай што адзіны аргумэнт, які прагучаў на сэсіі, «без ваеннага саюза нам ня будуць давяраць, без яго з намі ня будуць лічыцца», такі, разьлічаны на дурняў, аргумэнт канешне ж ня можа быць падставай для дыскусій, аднак паказвае меру розуму, які прыпісваюць нашаму народу некаторыя яго «абаронцы».

Якія могуць быць наступствы такога ваеннага саюзу для Беларусі:

1. Беларуская «каляска» намёртва прымацоўваецца да шалёнай расейскай тройкі, што нясецца насустрач патэнцыяльнай пагрозе грамадзянскай вайны, у той час, як некалькі возьнікаў зацята вырываюць з рук адзін у другога лейцы. Вынікі гэтай аваньцюры для Беларусі будуць прадказальныя: яны будуць жудаснымі, бо наша Бацькаўшчына ў выніку ваеннага саюза будзе непазьбежна ўцягнута ў гэты крывавы вір.

2. Рэзка пагоршацца адносіны Беларусі з яе непасрэднымі суседзямі: Украінай, Латвіяй, Летувай і Польшчай, якія, канешне ж, на такі саюз ніколі ня пойдуць. Гэта будзе азначаць, што мажлівасьць свабоднага выбару ў кшталтаваньні зьнешняй палітыкі Беларусі рэзка зьменшацца, што будзе раўназначна страце нацыянальнага суверэнітэту.

3. Запыніцца шлях на Захад, у Эўропу, бо з краінай, якая пайшла на ваенны саюз з нестабільнай звышдзяржавай у той час, як ёй самой ніхто й нішто, акрамя камуністычна-фашыстоўскіх сілаў гэтай самай звышдзяржавы, не пагражае, канешне ж, ніхто ня будзе лічыцца як з суверэннай дзяржавай. Такім чынам, гэты крок азначае безнадзейнае падзеньне аўтарытэту Беларусі на міжнароднай арэне, падзеньне, якое будзе мець фатальныя наступствы й для эканамічных пэрспэктыў Беларусі. Карацей, заключэньне ваеннага саюзу перакрэсьліць нашы спадзяваньні на паляпшэньне жыцьцёвых умоў.

4. Парушацца Канстытуцыя й Ваенная дактрына Рэспублікі Беларусь, якія дэкляруюць Беларусі статус нейтральнай і бяз ядзернай дзяржавы. Але парушаць Канстытуцыю й уласнаручна прынятыя законы гэтаму камуністычнаму парлямэнту ўжо так увайшло ў звычку...

5. Расейскія войскі пасьля заключэньня дагавору змогуць заставацца на беларускай зямлі колькі захочуць, а на Беларусі застанецца ядзерная зброя. У гэтым выпадку нацяжка прадбачыць, што калі мажліва ў Расеі да ўлады прыйдуць чырвона-карычневыя, то без залішніх складанасьцяў і амаль лягальна яны назаўтра ж лiквідуюць Беларусь як самастойную дзяржаву. В. Кебіч і камуністычны ваенна-прамысловы хаўрус, які стаіць за ім, могуць быць упэўненымі, што іх панаваньне будзе забясьпечана рускімі штыкамі й танкамі на любы пажаданы тэрмін і ім можна будзе й надалей ігнараваць памкненьні й жаданьні народа Беларусі.

6. Нашым хлопцам абавязкова (агаворкі ў дагаворы для наіўных) прыйдзецца зноў пакутаваць і паміраць далёка ад роднай Беларусі на войнах за чужыя імпэрскія ці кланавыя інтарэсы.

7. Ваенны саюз нічога ня дасьць і ваенна-прамысловаму комплексу Беларусі. Наіўна меркаваць, што пры незагружанасьці сваіх завсдаў урад Расеі будзе разьмяшчаць заказы дзесьці за мяжой...

Як жа ўспрымаецца ініцыятыва Кебіча ў самой Расеі? Трэба адзначыць, што сёньня існуюць дзьве Расеі — дэмакратычная й камуністычна-фашыстоўская, і гэта мае свой выраз у факце двоеўладдзя, якое паступова вядзе да анархіі. Дык вось, дэмакратычная Расея вуснамі віцэпрэм'ера А. Шохіна (цытую па заяве БНФ «НГ» ад 6.04.93 г.) заяўляе: «Мы не ставим вопрос об экономическом союзе. Это инициатива Беларуси и Казахстана... Мы переходим со всеми странами СНГ на нормальные торгово-экономические отношения, как со странами дальнего зарубежья. России это выгодно экономически». І далей пра калектыўную бясьпеку: «Я впервые слышу такое настойчивое предложение с вашей стороны». Пра калектыўную бясьпеку як умову для эканамічнага саюзу А. Шохін сказаў: «У нас таких условий нет».

Такім чынам, дэмакратычная Расея ставіцца да ініцыятывы В. Кебіча па меншай меры абыякава. Зусім інакшая рэакцыя ў імпэрскай, чырвона-карычневай Расеі, якая не хавае свайго намеру ліквідаваць любым коштам незалежнасьць новых дзяржаў. Калі будзе зьліквідавана незалежнасьць Беларусі, чырвоныя й фашысты выйдуць непасрэдна да Летувы й Польшчы амаль акружаць непахісную Украіну. Такім чынам, спраўджваецца выпакутаваная ўсходнеэўрапэйскімі народамі ісьціна: без незалежнай Беларусі ня можа быць свабоднай Польшчы, Прыбалтыкі й Украіны, як і без свабодных Украіны, Прыбалтыкі й Польшчы ня можа быць вольнай Беларусі.

Таму й ня дзіўна, што перадавыя атрады расейскіх чырвона-карычневых на Беларусі, усе гэтыя пкб, славянскія саборы, саюзы афіцэраў, адставнікоў-вэтэранаў і г. д. узрадаваліся нечаканаму падарунку спадара Кебіча — так заўзята пачалі прапагандаваць яго ідэю. Ня трэба быць пракокам, каб сказаць, што наступным аб'ектам іх атакаў будзе беларуская мова й беларускае Адраджэньне.

Такім чынам, ініцыятыву В. Кебіча па стварэньні ваеннага саюзу трэба расцэньваць як спробу ў імя карысьлівых кланавых інтарэсаў узрадзіць камуністычны таталітарызм, як спробу прадаць суверэнітэт Беларусі за панюшку табаку, за пах ад чачавічнай поліўкі.

Беларусы, будзьце пільнымі! Ня дайце загінуць надзеі! Бо страта незалежнасьці — гэта страта спадзяваньняў на лепшае жыцьцё!

М. ПАТРЭБА.

«Кухарчыны» дзеці

Нельга лічыць вынікі нечарговай сэсіі паразай. Проста адбылося тое, што павінна было адбыцца. Стан эканомікі катастрафічны. Сёньняшнія кіраўнікі прадпрыемстваў ня могуць яго выправіць. Амаль усе яны людзі мінулага часу. Большасьць з іх прызначаны на пасаду дырэктара маскоўскімі міністэрствамі. Раней ім было ўсё зразумела. З «цэнтру» ідзе сыравіна й заказы, працавітыя беларусы ўсё перапрацоўваюць і маўчаць. Назад у «цэнтр» ідзе гатовая прадукцыя, а адтуль заробак ў якасьці папер з выявай Ільліча. Кіраўніцтва найменш хвалюе, ці на карысьць гэта беларускай дзяржаве, бо такой дзяржавы яны не ўсьведамляюць. Гэтыя людзі ня тое, што ня хочуць — проста ня могуць працаваць па-іншаму.

Замяніць іх на сёньняшні момант няма кім. Аддаць заводы ў рукі прадпрымальнікаў? Дык тыя, хто складае эліту прадпрымальніцтва на Беларусі, ў большасьці выйшлі з-пад крыла КПБ і ВЛКСМ і нажылі капіталы на пераўтварэньні краіны ў зямлю, на якой тавары едуць з Усходу на Захад і наадварот, але ў нас не затрымліваюцца. А беларускае прадпрымальніцтва знаходзіцца ў стане станаўленьня, і кожны лепшы мае за гонар выказаць яму сваю пагарду.

Выправіць становішча мог бы ўрад. Але давайце паглядзім, хто нямі кіруе. Гэта ж слаўтыя «кухарчыны дзеці»! Як раней можна было выбіцца ў партбосы на Беларусі? Толькі маючы вельмі бедных бацькоў. Пра які патрыятызм можна казаць? Пра якую сьвядомасьць? Ад маленькага да самага вялікага начальніка адзін прынцып: «Каб добра есьці, трэба несьці, несьці, несьці».

Ніколі ў нашага кіраўніцтва не было самастойнай думкі. Заўсёды чакалі загаду з Масквы. Нельга казаць, што ўраду Беларусі не спадабалася незалежнасьць. Памятаеце, як дзялілі партфелі? Спадзяваліся адхрысьціцца ад дэмакратычных пераменаў у суседзяў. А як Кебіч езьдзіў па розных краінах і як шмат абяцаў? Паўднёвая Карэя нават зьбіралася наладзіць у нас вытворчасьць аўтамабіляў за тры месяцы. Зразумела, за кошт нашага гэаграфічнага становішча й меншых заробкаў, чым у сябе (праўда, такіх, якія нам і ня сьніліся). Менавіта так карэйцы выйшлі з эканамічнага крызісу з дапамогай Японіі. Напэўна, не адны яны мелі такія прапановы. Мы ж знаходзімся на мяжы паміж Усходам і Захадам.

Але нічога не адбылося, бо для гэтага трэба навучыцца думаць самастойна, рэфармаваць эканоміку. А розум працуе толькі па-старому — з «цэнтру» сыравіна й папяровыя «Ільлічы», а туды тавар. Няхай галеча, але затое стабільная, і ўлада непахісная. Тут яшчэ й Ельцын ня вельмі моцна трымаецца. Вось і запрасіліся нашыя кіраўнікі пад гаспадарскую руку.

Здаецца, няма ўжо наіўных, і ніхто ня верыць, што нешта зьменіцца на лепшае. Расея не зьбіраецца ратаваць беларускі урад, хто б ня быў пры ўладзе ў Маскве. Эканоміка там яшчэ горшая, чым на Беларусі. Пратрымаюцца нашы кіраўнікі яшчэ паўгода-год, давядуць нас да поўнага жабрацтва, рэфэрэндум забалбочуць, ды і з гэтага саюза нічога не атрымаецца.

Сітуацыя цяжкая, але не трагічная. Можа, тое жахлівае становішча, ў якое нас зараз вядуць, ўрэшце расплюшчыць вочы нашаму народу, і ён выйдзе з сьпячкі і зьверне ўвагу на тое, што робіцца наўкола. Зразумее, хто яму сябар, а хто вораг.

Дз. КІСЕЛЬ.

Балтыйскія паведамленьні

СТРАТЫ. Пасьля таго, як 25 сакавіка на Летувіскай тэлевізіі была зьнятая з эфіру сьвяточная беларуская праграма й Таварыства Беларускай Культуры атрымала адмову ўдалаў Летувы аднавіць у Вільні Беларускі музэй, што быў ліквідаваны пасьля вайны, беларуская супольнасьць панесла чарговыя страты. На гэты раз гутарка зноў ідзе пра тэлевізію. У панядзелак 5 красавіка апошні раз выйшла ў эфір штотыднёвая беларуская праграма «Раніца тыдня», а таксама штотыднёвая суботняя тэлеперадача «20 хвілінаў па-беларуску», скарочаная ў часе й уключаная як рубрыка ў расейскую праграму «Согласие».

Такім чынам, беларусы Віленшчыны страцілі здабыты колькігадовымі намаганьнямі эфірны час. Варта нагадаць, што ў Летуве не рэтрансьлюецца праграма Беларускае тэлевізіі (тады як рэтрансьлююцца дзьве расейскія, адна польская й адна нямецкая), нельга набыць ці выпісаць беларускі друк. Таму зразумела, наколькі важная для тутэйшай 60-тысячнай беларускай супольнасьці кожная хвіліна тэлеэфіру на роднай мове. Прадстаўнікі ўладаў тлумачаць новыя скарачэньні празьмернымі выдаткамі, а таксама новымі палітычнымі й творчымі канцэпцыямі, што зьвязана з прыходам новага кіраўніцтва на тэлевізіі і ўвогуле ў краіне.

ЗАМКІ. Урад Летувы са свайго рэзэрву выдзяліў 6 млн. талёнаў на вывучэньне замкаў. Як вядома, у пералік важнейшых літоўскіх замкаў уваходзяць і тыя, што месьцяцца на тэрыторыі сучаснай Беларусі — Навагрудскі, Крэўскі, Лідскі ды іншыя.

«ПАТРЫЯТЫЗМ». Як паведаміла летувіская газэта «Respublika», былы камандзер дывізіі сумна вядомага Паўночнага гарадка ў Вільні (успомнім танкавыя атакі на людзей у студзені 1991-га, перахоўваньне функцыянэраў КПЛ-КПСС, прытулак для баявікоў віленскага ОМОНу) гэнэрал-маёр В. Фралоў адмовіўся ад прапановы камандаваць расейскай дывізіяй, што разьмешчаная ў Таліне, бо зьбіраецца перайсьці на службу ў беларускую нацыянальную армію.

Паводле матэрыялаў СМІ падрыхтаваў А. К.

Беларуская Вільня

Сёньняшняя сітуацыя нацыянальнага адраджэньня на Беларусі шмат чым падобная да сітуацыі пачатку стагоддзя. Як і тады, пасьля доўгага часу русіфікацыі й фактычнага нябыту, так і цяпер — пасьля паўстагоддзя саветызацыі й поўнага ператварэньня культуры ў сурагат, група энтузіястаў пачынае вяртаць ёй сапраўднае аблічча. І тады й цяпер адраджэньне пачынаецца фактычна з нуля. Розьніца паміж тым адраджэньнем і гэтым у тым, што ў пачатку стагоддзя яно пачыналася ў Вільні.

У 1903-м годзе тут утварылася першая беларуская палітычная партыя. Тут жа пачала выходзіць буйнейшая беларуская газэта «Наша Ніва», якая заклала падваліны ўсяго нашага нацыянальнага жыцьця. У Вільні дэбютавалі ўсе клясыкі беларускае літаратуры новага часу — Я. Купала, Я. Колас, М. Багдановіч, А. Гарун, М. Гарэцкі, З. Бядуля, А. Пашкевіч-Цётка... Тут адрадзіўся беларускі тэатар. Тут былі сабраныя скарбы Віленскага беларускага музэю, тут адкрыліся першыя беларускія школы... Словам, Вільня адразу стала цэнтрам беларускай культуры для ўсёй нашай нацыі, неафіцыйнай сталіцай Беларусі.

Зразумела, што ўсё гэта не магло раптам узяцца ды зваліцца з неба. Яно толькі выйшла на волю пасьля цэлага стагоддзя рэпрэсій, мардаваньня й забаронаў, якія чыніла над намі каляніяльная расейская ўлада.

За гэтае стагоддзе нам стараліся ўбіць у галаву тое, што нас, беларусаў, як нацыі, не было, няма й ніколі не будзе. Нам даводзілі, што: па-першае, у нас няма гісторыі, бо Вялікае Княства Літоўскае, куды пяць стагоддзяў уваходзіла Беларусь, было чыста балцкай дзяржавай, а фэдэратыўная Рэч Паспалітая, у складзе якой мы пражылі два стагоддзі — гэта Польшча; па-другое, што ў нас няма рэлігіі, бо царква — толькі расейская, а касьцёл — толькі польскі; па-трэцяе, што ў нас няма сваёй мовы, бо тая мова, на якой мы гаворым — гэта дыялект ці то польскай, ці то расейскай. Вось што стараліся нам давесьці на працягу цэлага стагоддзя.

Але ўбіць што-небудзь у галаву можна толькі цёмнаму, паняволенаму народу. А калі ў народа зьяўляецца свая інтэлігенцыя, зьяўляецца й свой розум. Беларускім адраджэнцам пачатку стагоддзя — братам Івану й Антону Луцкевічам, Вацлаву Іваноўскаму, Вацлаву Ластоўскаму ды іншым — дастаткова было зьвярнуцца да кніг, да архіваў, да жывое памяці людзей, як адусюль пасыпаліся факты гістарычнае праўды. Пісаныя па-беларуску дакумэнты 12-га стагоддзя, першыя беларускія друкаваныя кнігі, выдадзеныя Францішкам Скарынам у Вільні ў 1520-х гадох, Статут Вялікага Княства Літоўскага й архівы Літоўскай Мэтрыкі, пісаныя па-беларуску, і г. д., і г. д. Дзесяткі й сотні выдатных асобаў, сапраўдных герояў нацыі, багатыя літаратурныя, музычныя, тэатральныя традыцыі. Словам, беларускае адраджэньне пачатку XX-га стагоддзя не звалілася з неба.

Яго — гэтае адраджэньне — абумовіла й тое змаганьне з маскоўскімі акупантамі, якое ў 1794, 1831 і 1863 гадох падымалася ў нашым краі. І тое, што вялікі Адам Міцкевіч у сваёй лекцыі ў Колеж дэ Франс роўна 150 гадоў таму назваў беларускую мову з усіх славянскіх моваў найлепш распрацаванай і прыгожай. І дзейнасьць Кастуся Каліноўскага, які выдаваў сваю «Мужыцкую праўду» пад псэўданімам «Яська, гаспадар з-пад Вільні», якога муравёўскія каты павесілі на Лукішках. Нарэшце, новае беларускае адраджэньне абумовіла й праца віленскага адваката й паэта Францішка Багушэвіча, які сфармуляваў галоўныя ідэі гэтага адраджэньня. І вось яно пачалося...

Мы ўжо мелі сваю Беларускую Народную Рэспубліку ў 1920-м годзе, калі бальшавікі й палякі ў Рызе бяз згоды беларусаў падзялілі Беларусь на дзьве часткі — дзьве сфэры сваіх уплываў. Вільня разам з усёй Заходняй Беларусяй трапіла пад польскую ўладу, пад польскія забароны, асіміляцыю, турмы. Але на той час нішто ўжо не магло спыніць беларускага адраджэньня.

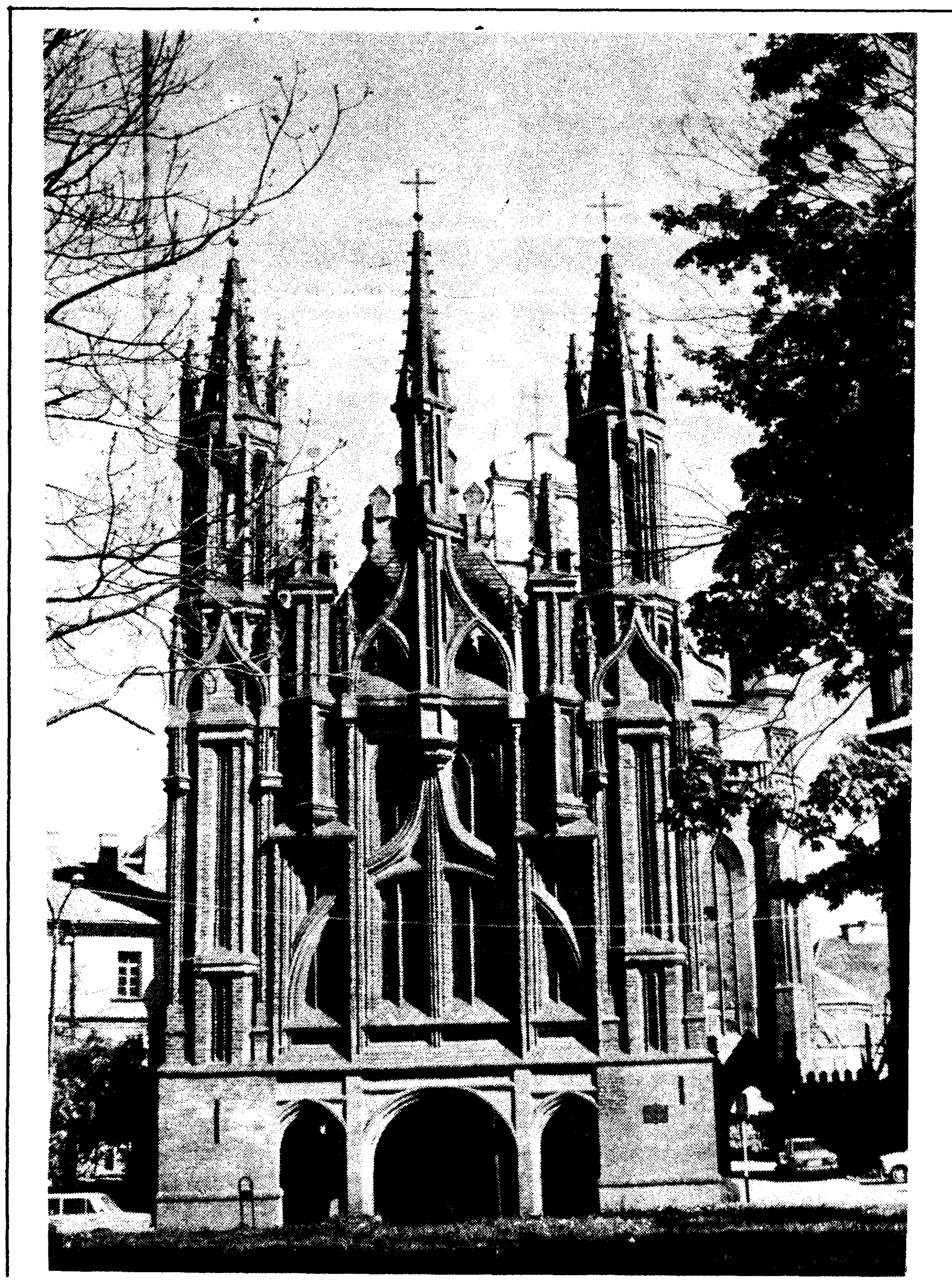
У 20-30-я гады ў Вільні выдаваліся дзесяткі беларускіх газэт, часопісаў, кніг, якія можна было набыць у віленскіх беларускіх кнігарнях. У мурох былога Базыльянскага кляштара дзейнічаў беларускі культурны цэнтр — гімназія, музэй, розныя грамадзкія ўстановы. Працавалі дзесяткі палітычных, эканамічных, культурных арганізацый, буйнейшая з якіх — стотысячная Беларуская Сялянска-Работніцкая Грамада — была самай масавай арганізацыяй працоўнага люду ў тагачаснай Эўропе. А наогул у беларускім руху ўдзельнічала ці ня ўсё беларускае насельніцтва Віленшчыны, Гарадзеншчыны, Берасьцейшчыны — сотні й сотні тысяч людзей. І цэнтрам беларускага руху зноў была Вільня.

Дзеля чаго ўсё гэта варта яшчэ раз успомніць сёньня? Дзеля таго, каб паставіць пытаньне — куды ўсё гэта падзелася? І дзеля таго, каб мы лягчэй уявілі сабе, якога беларускага адраджэньня можна чакаць у Вільні й на Віленшчыне заўтра.

Спачатку паспрабую адказаць на пытаньне: куды падзелася віленская беларушчына?

Прычынай новага заняпаду стала новае вынішчэньне нацыянальнай інтэлігенцыі — спэцыялістаў, прафэсыяналаў, проста актыўных людзей. Ужо ў канцы 30-х гадоў польскія ўлады пачалі свой наступ на беларускі рух — закрывалі ўстановы, усяляк абмяжоўвалі й саджалі ў турмы актывістаў. Гэта прымусіла многіх віленскіх беларускіх інтэлігентаў зьвярнуць свае спадзяваньні ў бок камуністычнага Менску. Але, вядома, то быў згубны шлях. Бо толькі адзінкі з соцень уцекачоў у БССР засталіся жывыя і амаль ніхто не пазьбегнуў канцлагеру. Пасьля, у 1939-м, савецкая ўлада вывезла з Вільні ўсю беларускую інтэлігенцыю ў ГУЛАГ. Але былі таксама й уцекачы на Захад. Яны вярнуліся ў Вільню ў часе вайны, і тут зноў пачалі працаваць беларускія школы, друк, выходзілі радыёперадачы. Каардынаваў гэтую працу Беларускі Нацыянальны Камітэт. Нямецкія ўлады таксама спрычыніліся да вынішчэньня нашае інтэлігенцыі. На іх сумленьні паміж іншым жыцьцё некалькіх беларускіх ксяндзоў і айца Аляксандра Каўша, які ў міжваенны час ператварыў віленскую Пятніцкую царкву ў асяродак для праваслаўных беларусаў.

Але самы жорсткі ўціск усяго беларускага пачаўся тут пасьля вайны. Былі забітыя й вывезеныя літаральна ўсе, у кім яшчэ кволілася памяць пра ранейшае нацыянальнае жыцьцё. Пасьля гэтага летувіскія камуністы-бальшавікі ўзялі курс на поўную ачыстку краю ад усяго беларускага. З Масквы й Варшавы актыўна падтрымліваліся тутэйшыя расейскія й польскія асяродкі. Менск быў увогуле выключаны з палітычнага жыцьця. Такім чынам, віленская беларушчына была адкінутая да зыходнай лініі пачатку стагоддзя й нават яшчэ далей. Бо колькі беларусаў за гэты час сталі так званымі «касьцельнымі палякамі», а колькі — «савецкімі расейцамі»! І тым ня менш, беларускае адраджэньне пачынаецца ў Вільні зноў. Не таму, што гэтага захацелася кучцы старэнькіх гулагаўскіх вэтэранаў, а таму, што ёсьць на тое зусім аб 'ектыўныя прычыны.

Беларусы спрадвеку жывуць на Віленшчыне. Сама Віленшчына сталася ўнікальным рэгіёнам традыцыйнай беларускай культуры, у які ўваходзяць ня толькі Салечнікі й Трокі, Падброддзе й Сьвянцяны, але й Астравец, Смаргонь, Ашмяны. У беларускіх вёсках Віленшчыны гавораць на адной мове, і што, можа быць, самае галоўнае, тут захаваўся жывы беларускі фальклёр. Вільня, як культурнае асяроддзе, ня можа разглядацца беларусамі ні як асяроддзе эміграцкае, ні як правінцыйнае. Разам з іншымі народамі беларусы фармуюць тут своеасаблівую Мэкку, як сказаў пра наш горад выдатны беларускі паэт віленчук Уладзімір Жылка. Бяз Вільні як спрадвечнага духоўнага цэнтру праблематычнае духоўнае адраджэньне ўсёй беларускай нацыі. Так выглядаюць перадумовы адраджэньня.

Што ж мы маем на сёньня ў рэальнасьці? 60 тысяч пашпартных беларусаў — гэта народ, пазбаўлены свае інтэлігенцыі. І калі мы ня хочам, каб адраджэньне гэтага народу пайшло стыхійным, папулісцкім, некіраваным шляхам, мы мусім вярнуць народу ягоную інтэлігенцыю, якая адродзіць у Вільні й на Віленшчыне беларускія асяродкі культуры й асьветы. Якім чынам і што яшчэ трэба зрабіць для цывілізаванага беларускага адраджэньня?

Па-першае, трэба зьняць абмежаваньні ў атрыманьні грамадзянства Летувіскае Рэспублікі, жыльля, прапіскі й працы для тых беларусаў, якія прыехалі й яшчэ прыедуць у Вільню з тэрыторыі Рэспублікі Беларусі. Прыярытэт тут мусіць быць аддадзены спэцыялістам — настаўнікам, журналістам, гісторыкам, людзям іншых гуманітарных прафэсій. Гэта людзі, з якіх утворыцца кола беларускае інтэлігенцыі наўзамен таго кола, якое было фізычна вынішчана бальшавікамі.

Па-другое, неабходна вырашыць усе юрыдычныя пытаньні, зьвязаныя са зваротам Таварыству беларускай культуры ў Летуве трох дамкоў па вуліцы Жыгімонта, 12. У міжваенны пэрыяд гэтыя дамкі былі набытыя ва ўласнасьць для беларускіх сэмінарыстаў-марыянаў, якія стварылі тут сапраўдны асяродак нацыянальнае культуры. Сёньня ТБК робіць ў дамкох рамонт, але да канца ўсе маёмасныя дакумэнты яшчэ не аформленыя і яшчэ ня выселеныя ўсе жыхары, хоць мэрыя абяцала цалкам перадаць іх яшчэ мінулым летам.

Па-трэцяе, трэба стварыць беларускія рэдакцыі на тэлевізіі й на радыё. Павелічэньне аб 'ёмаў і якасьці беларускіх перадач затрымліваецца толькі з-за недахопу штатных работнікаў.

Па-чацьвёртае, каб рэгуляваць той сацыяльна-палітычны рух беларусаў Віленшчыны, які неўзабаве можа стаць фактам палітычнага жыцьця Рэспублікі, беларусам трэба мець свайго дэпутата ў парламэнце Летувы. Пакуль беларускае насельніцтва рэгіёну яшчэ не настолькі арганізаванае, каб правесьці свайго дэпутата на агульных выбарах. Тым ня менш, мы мусім мець свайго прадстаўніка, які б выказваў і адстойваў нашыя нацыянальныя інтарэсы.

Па-пятае, адраджэньне Віленскага Беларускага музэя й Віленскай беларускай гімназіі беларусы зьвязваюць з будынкамі былога Базыльянскага кляштара, дзе з цягам часу мусіць быць адноўлены беларускі гістарычны культурны цэнтар. Бадай, гэтае мейсца ў Вільні найшчыльней зьвязанае з беларускай традыцыяй на працягу многіх стагоддзяў.

Я наўмысна не кажу пра ўсебаковую дапамогу з боку Рэспублікі Беларусі. Гэтай дапамогі беларусам Віленшчыны як не было, так і няма. Але пра гэта на старонках «Пагоні» гаварылася ўжо ня раз.

Некалі, у 1918 годзе, адзін з лідэраў беларускага адраджэньня Антон Луцкевіч пісаў пра тое, як суадносяцца для беларусаў два цэнтры — Вільня й Менск. Вільня — цэнтар духоўны, Менск — палітычны. Луцкевіч добра разумеў, што Вільня — гэта горад, які ўзьнік на самай мяжы балцкага й славянскага этнасу, горад з вялікімі традыцыямі жыдоўскай культуры, дзе здаўна жывуць яшчэ й палякі, татары, немцы — гэты горад у духоўным сэнсе ня можа належаць толькі да нейкай адной культуры. «Разьвязка тут можа быць толькі кампрамісная,— пісаў ён.— Вільня пры ўсякіх варунках павінна абслугоўваць абодва народы, для якіх гэтае места было калыскай у часах нарадзін іх культуры».

Каб так было сапраўды, патрэбная жывая праца беларусаў і гарантыі Летувіскай дзяржавы, галоўная зь якіх — разуменьне беларускіх праблемаў, а таксама — курс на грамадзянскую супольнасьць і прыярытэт правоў чалавека.

Алесь ПАШНЯКОЎ.

ГОРАД

В. Дамброўскі

ПОМНІЧКІ ПОМНІКІ ПОМНІШЧЫ

Эсэ

1.

Гадоў 10 таму, калі я яшчэ студэнтчаваў у Вільні, дык пачуў гісторыю пра помнік Чапаю ў Горадні. Вясёлую, анэкдатычную, бязглуздую гісторыю. Перакажу яе прыблізна зараз.

Аднаму гарадзенскаму заводу нешта было патрэбна ад, здаецца, львоўскага завода. Выехаў забесьпячэнец туды, дамовіўся атрымаць патрэбнае, але, як гэта было заведзена ў Саветаў, з нагрузкай. Дамо табе, гавораць, усё што хочаш, але й нам пасабі, вазьмі някодкі тавар. Ну й узяў наш забесьпячэнец некалькі соцень чыгунных сьметніц ці кветніц, мода на якія мінула ў 50-я гады. Прымусілі таксама ўзяць і помнік, але на выбар: або Шаўчэнку Тараса, або Чапая Васіля. Помнікі, вядома ж, сэрыйныя, іх па СССР тысячы разышліся ў нагрузку і ўжо ніхто ня браў, усе адмаўляліся ад Тараса з Васілём. Плянавая эканоміка падвяла. Але нашаму забесьпячэнцу ўсё адно давялося браць, і выбраў ён, зразумела ж, гэроя грамадзянскай вайны і анэкдотаў, якраз мода была на чапаяўскія: «Васіль Іваныч, белага прывезьлі!» «Колькі скрынак, Пецька?!».

Гэткім вось далёка не гэраічным чынам апынуўся Васіль Іванавіч у БССР, дзе ніколі дагэтуль ня бываў, у заводзкім складзе ў горадзе па-над Нёмнам. І зажыў ён, так бы казаць, у напаўлегальным становішчы. Ніхто ня ведаў, што ўлюбёны народны гэрой апынуўся ў нас. Ні ў абкаме ня ведалі, ні ў гаркаме, ні нават у КДБ. Сьметніцы тыя чыгунныя, дарэчы, неўзабаве замуравалі ў падмуркі — якраз будаўніцтва палаца культуры распачалося. А помнік дапамагаў у цяжкую хвілю забесьпячэнцу, калі таму не было з кім выпіць й даводзілася гэта рабіць на самоце, дык ён размаўляў з Чапаем, скардзіўся на жыцьцё, жонку й начальства. Падобная ідылія цягнулася колькі часу, ажно пакуль забесьпячэнец не памёр, не пайшоў на пэнсію або папросту ня выгналі яго за п´янку, дакладных зьвестак у нас няма.

Новы чалавек, які заняў вакантнае месца, быў патрыятычна выхаваны на лепшых прыкладах і г. д., таму яго вельмі ўзрушыла адкрыцьцё нелегальнага помніка. Адразу было дакладзена па інстанцыях куды трэба. Была створана адмысловая камісія, а потым у абкаме прынялі спэцыяльнае рашэньне. Помнік вымылі з мылам, вынесьлі на руках і паставілі на вуліцы пад будынкам ваблаcнога

суда, нібыта гэта быў зусім не Чапай, а сама Фэміда ці, прынамсі, вядомы царскі юрыста А. Коні. У «Зборы помнікаў» пра гэтую падзею паведамлена надзвычай сьціпла: «Бюст гэроя Грамадзянскай вайны В. І. Чапаева ўстаноўлены ў 1981 г.» І ўсё. А чаму, навошта, з якой нагоды? У энцыкляпэдычным даведніку «Гродно» таксама няма тлумачэньняў. Нарадзіўся ў Чэбаксарах, член КПСС з 1917 (можа, ў гэтым разгадка?), вучыўся ў акадэміі гэнштаба, біўся з белаказакамі й белачэхамі, загінуў каля станіцы Лбішчэнск, цяпер г. Чапаеў Уральскай вобл. Недарэчна ўсё гэта, дальбог. Мода на показкі з часам мінула, адно што гарадзяне паміж сабой найменавалі вэндыспансэр, што на вул. Чапаева, імем Анкі.

2.

Ну, пра помнік аўтару «Дзіцячай хваробы лявізны ў камунізме» ды «Імпэрыялізму й імпэрыякрытыцызму» (так, здаецца?) сказана й напісана шмат. Пастараймася не паўтарацца. Што можна сказаць напэўна? Гарадзенскі помнік самы аграмадны на

заходніх рубяжох нашай неабдымнай нябожчыцы-радзімы, самы вялізарны ад Горадні ажно да самага Парыжа, бо, прыкладам, у Берасьці ўжо ня тыя памеры, ня тыя маштабы, таму што зроблены берасьцейскі Ільліч недзе ў 60-я гады, а памеры яго павялічваліся ад вадной круглай даты, зьвязанай

з кастрычніцкай рэвалюцыяй, да другой. На 100-годдзе зрабілі б, мабыць, гэткі, як некалі стаяў у Сталінградзе сам спадар Сталін. Ну, але ўжо які ёсьць. І так самы вялікі ва ўсёй Заходняй ды Цэнтральнай Эўропе. Стаіць сабе як чамадан бяз дзяржаньня. Прапанаваў быў сёлета мясцовы БНФ прыбраць бронзавага стода з-пад вокнаў гарадзкой улады, але ж няма з ім рады! Гэткі ў незалежнай Беларусі прыдумалі закон аб ахове помнікаў, што цяпер гарадзенскага Леніна можна будзе прыбраць адно з дазволу самога Пана Бога ды хіба таго яшчэ Кебіча.

Іншая была справа пры бальшавіках! Свайго пэрсанальнага Леніна наш вабласны горад атрымаў даволі даўно, яшчэ за верным ленінцам Сталінам. Як сьведчыць сьціслы запіс у «Зборы помнікаў», «Помнік Леніну Уладзіміру Ільлічу (гіст.). На пл. Леніна. У 1950 г. устаноўлена скульптура на пастамэнце». Карацей кажучы, помнік агульнарэспубліканскага значэньня, каштоўная рэч з цэменту. І што? Пляваць яны хацелі на гістарычныя каштоўнасьці. Зькарцела ў абкаме паставіць новы, аграмадны помнік й стары, унесены ў «Збор помнікаў» пад № 66, зьнік за ноч

● *Беласточчына*

Клопаты праваслаўнай моладзі:

Гутарку са старшынёй Галоўнай управы Брацтва праваслаўнай моладзі ў Польшчы Яраславам Харкевічам прапаноўвае В. Харужы з Беластоку.

В. Х.— Брацтва праваслаўнай моладзі ўжо існуе больш за дзесяць гадоў. Ці можам прыблізіць чытачам гісторыю гэтага руху ў Польшчы?

Я. Х.— Брацтва праваслаўнай моладзі сваю гісторыю пачынае з 1980 года. Заснавана яно было групай студэнтаў і супрацоўнікаў праваслаўнай сэкцыі Хрысьціянскай тэалагічнай акадэміі ў Варшаве. Пачатковa афіцыйная назва была іншая — «Круг тэолагаў праваслаўных», што й адпавядала характару групоўкі. Гэты круг гуртаваў вакол сябе амаль выключна моладзь, зьвязаную з рознымі тэалагічнымі кірункамі.

У 1982 годзе быў прыняты першы Статут «Брацтва», былі абраны ўлады, а Сьвяты сабор Епіскапскай праваслаўнай царквы ў Польшчы блаславіў яго дзейнасьць. Ад гэтага часу паўсюдна сталі называць арганізацыю «Брацтвам». Афіцыйна, аднак, назва была зьменена на цяперашнюю ў 1991 годзе. У гэтым самым годзе быў зацьверджаны другі, цяпер абавязковы, статут, а сама арганізацыя стала юрыдычнай асобай.

Сама назва «Брацтва», як і яго праграма дзейнасьці, сьведчыць аб працягваньні традыцый і значэньня праваслаўных царкоўных брацтваў, якія некалі адыгрывалі значную ролю. Нашае «Брацтва» зьяўляецца першай маладзёжнай арганізацыяй ва Усходняй Эўропе.

В. Х.— Якія мэты «Брацтва» ставіла перад сабою ў момант заснаваньня й ці зьмяніліся яны зараз?

Я. Х.— Можна сказаць, што мэты «Брацтва» былі заўсёды такія самыя й амаль што не зьмяняліся.

Сярод асноўных мэтаў нашай дзейнасьці можна выдзяліць заахвочваньне маладых людзей да актыўнага ўдзелу ў жыцьці царквы, развіцьцё зацікаўленьня сярод моладзі тэалогіяй і духоўным жыцьцём, дапамога слабейшым і самапомач сябрам арганізацыі.

Апошнім часам варта зазначыць, што больш намаганьняў «Брацтва» прыкладвае на свайго роду працу місійную, што праяўляецца ў публікацыях кніжак і іншых друкаваных выданьнях.

В. Х.— Што ўдалося зрабіць арганізацыі за апошнія гады! Якія віды Вашай дзейнасьці даюць найбольш плён!

Я. Х.— Апошнія гады існаваньня «Брацтва» далі працяг і разьвіцьцё тых відаў (формаў) дзейнасьці, якія брала свой пачатак у першай палове 80-х гадоў. Асноўная розьніца палягае на тым, што да сваёй цяперашняй дзейнасьці мы ўводзім як найбольш прафэсійнасьці.

Хочам, каб гэта, што робім, рабілася, па меры магчымасьці, як найлепей.

А якія віды нашай дзейнасьці найбольш плённыя? Думаю, што на першае месца трэба паставіць найбольшую падзею, якая адбываецца штогод у траўні на сьв. Гары Грабарцы. Ужо ад 13-ці гадоў пры манастыры сьв. Марфы й Марыі адбываюцца вялікія зьезды праваслаўнай моладзі з Польшчы, «узбагачаныя» замежнымі гасьцямі. На апошнюю гэтую сустрэчу зьехалася вельмі шмат моладзі, рэкордная колькасьць — 3200 асобаў.

Трэба таксама сказаць аб летніх, а таксама аб зімовых лагерах для моладзі й дзяцей. Штогод каля 20 лагераў супольна моліцца, дапамагае й адпачывае ў іх каля 500 маладых людзей.

І яшчэ адна, хоць часам найменш бачная, але вельмі патрэбная, наша дзейнасьць. Маю на ўвазе пастаянныя сустрэчы груп моладзі ў сваіх прыходах. Сустрэчы гэтыя, якія вядуць часта найбольш паважаныя моладдзю сьвятары, адбываюцца ў больш, чым дзесятку, прыходах (асабліва ў вялікіх і сярэдніх гарадах) пастаянна, а ў астатніх прыходах зрэдку. На гэтых сустрэчах можна пачуць адказ на шмат якія жыцьцёвыя пытаньні ды праблемы, узбагаціць свае тэалагічныя веды, а таксама супольна пабываць у грамадзе сваіх маладых равесьнікаў, завязаць новыя сяброўствы.

ГОРАД

й сьляды яго згубіліся дзесьці ў далёкім райцэнтры, у 3-й ссылцы. Пры бальшавікох усё было проста, а цяпер з гэтай «сьвяшчэннай каровай» няма рады, адно аздабляюць яе бел-чырвона-белыя сьцягі. На адным са здымкаў вы маеце ўнікальную магчымасьць убачыць сасланы помнік (правая рука ўзьнята ўгару) незадоўга перад высылкай.

А гэты, напалову ўсечаны помнік, таксама мае мясцовую дыслякацыю, але папросту мала хто з гарадзенцаў пра яго ведае, а бачылі наогул толькі адзінкі, бо ён знаходзіцца на падворку ЦЭЦ-1, куды чужых строга не пушчаюць. Паставілі яго тутака (дакладная дата невядомая), мабыць, у памяць аб пляне ГОЭЛРО ды «лямпачцы Ільіча», то бок Эдысона. Але гэта ўсяго толькі нашая здагадка, бо гэтага нелегальнага Леніна няма ў «Зборы» й даведніках, таму, мусіць, ён і помнікам ня лічыцца. А шкада. Пра яго, думаецца, можна было б прыдумаць што-небудзь рамантычна-узьнёслае ня горш як пра таго аграмаднага, што на пляцы (гл. энц. даведнік «Гродно»): «В позе, характерных жестах рук, моделировке фигуры отражена творческая энергия вождя».

3.

Нас, савецкіх беларусаў, хоць сяродначы абудзі ды спытай, прыкладам, хто самы вялікі хімік, адкажам не марудзячы: Ламаносаў! А хто радыё прыдумаў? Папоў! А хто танк прыдумаў? Усё рускія людзі. Якіх мы меншыя, памяркоўныя браты. Дзіва што ў Горадні апроч ленінаў ды Чапая, стаіць танк, Шчорс, скульптурная кампазіцыя «Всегда начеку» на вайсковых могілках і г. д. і да таго падобныя. Паводле энц. даведніка «Гродно»: «Многие П. представляют значит. художеств. ценность, органично входят в архит. ансамбли и комплексы улиц и площадей, занимают важное место в архит. облике города. В художеств.-архит. облике и обществ.-политич. жизни Гродно наиболее значит. роль играют Ленину В. И. памятник на пл. Ленина,

Курган Славы... Играют важную роль в патриотич. и эстетич. воспитании трудящихся». Канец цытаты, дзякуй за цярплівасьць й увагу. Тут без бутэлькі, як той казаў, не разабрацца дый пісалася ўсё гэта (ужо не кажу пра досыць «густоўныя» скарачэньні) ня йнакш пасьля паўлітэркі. Суцэльны «брэд сівай кабылы» або як у нас кажуць, казаў Халімон рабой кабыле сон...

Гэта што, былую загарадную сядзібу Станіслава, на якой яшчэ захаваўся вэнзэль апошняга караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага (на вул. Церашковай!) вельмі аздабляе нягеглы помнічак Ціміразеву?! Ціміразеў быў вялікі вучоны, але прычым тут ён? Ягоны вулічны бюсьцік нават пасаромеліся ўключаць у даведнікі ды экцыкляпэдыі. Або пабудавалі ў нас хіміка-тэхналягічны тэхнікум, а перад уваходам абавязкова паставілі Ламаносава. А праз 200—300 мэтраў, насупраць мэдінстытута апынуўся ўсяго толькі зялёны зьмій, нібыта й не было ў нас доктара лекарскіх навук славутага Фр. Скарыны! Дарэчы, ні Ламаносава, ні зялёнага зьмія ў «Збор помнікаў» не ўключылі (абодвух гл. на здымках). Таму, мабыць, кіраўніцтва наважылася сьпісаць халмагорскага вучонага й мы з фотакарэспандэнтам з цяжкасьцю адшукалі яго на задворках. На ягоным месцы цяпер стаіць помнік хлопцам, якія паводле чужынскай волі загінулі ў Аўганістане.

А яшчэ праз 200—300 мэтраў у бок Друскенік вялікі помнік землякам, што загінулі са сацыялізм у тым Аўгане. Помнік адкрыў летась наш міністр абароны... Месца гэтае было доўга занядбаным. На ім спачатку стаяў падарунак з таго ж львоўскага заводу сэрыйных помнікаў, сучасны варыянт «бабы з вяслом», які цяпер дыслякуеца праз 600 мэтраў адсюль на падворку раддома (гл. на здымку). У гарадзкім гайніку камнёвая жанчына з дзіцём памерамі свайго бюста магла псаваць густы мясцовых школьнікаў, таму, мабыць, яе прыбралі прэч з вачэй. Дзьве наступныя грудастыя жанчыны (гл. на здымку) таксама спачатку былі пастаўлены ў тым жа самым гайніку, але ў супрацьлеглым яго баку, побач палаца культуры «Юнацтва» (у якім, дарэчы, выступаў Данчык, «Лэдзі Панк», Малгажата Астроўска з «Лёмбардам» і «Уліс»), аднак іх неўзабаве прыбралі дзеля тых жа цэнзурных меркаваньняў ды вывезьлі ў загарадны піянерлагер.

4.

Я блукаю гарадзенскімі вулкамі, спыняюся перад ейнымі помнікамі, ды часам пачынаю няверыцца: а ці гэта ня Нью-Васюкі, ня Сызрань, Валагда або Цьмутаракань? Быццам бы й не было Вітаўта, Грунвальда, ня было Ст. Баторыя, ня было старажытнай каралеўскай Горадні, не працаваў у ёй урад БНР. Нічога гэтага, здаецца, й не было, а быў толькі савецкі горад Гродна: два-тры Леніны, танк на п´едэстале з 1968-га года, растрыбушаны «ТУ-104 — харошы самалёт» у 200-гадовым Жыліберавым парку.

У маёй праходцы мяне суправаджаюць сьцені Каліноўскага, Міцкевіча, Д. Гарадзенскга, Багдановіча, Тызэнгаўза, Жылібэра. Мінула ўжо па 4-5 год, як вырашана пабудаваць некаторым з іх помнікі. Але аніводнага няма. Праводзяцца конкурсы, паўтараюцца двойчы, тройчы. Усё марна. Нашых скульптараў навучалі ляпіць толькі Леніна ды бабу з вяслом. Здараюцца, праўда, часам і ўдалыя праэкты, але на іх увасабленьне як заўсёды няма грошай. Ну што ж, ужо лепш гэтак абы толькі не працягвалася бязглуздае бальшавіц-

кае помнікабудаваньне. Каб ім яшчэ крыху пакіраваць, дык у Горадні абавязкова б паўсталі помнікі Суворава, мурыну Лумумбу і зусім ужо якім-небудзь недарэкам. А калі яны ўсё ж зноў вернуцца, дык пабудуюць на Савецкім пляцы помнішча Кім-Ір-Сэну, або ягонаму сыну, або жонцы.

Бо сёньня гэта самы лепшы сябра камуністых Рэспублікі Беларусь.

Фатаграфавалі А. УЛАДАСЕВІЧ і А. МАКАРЭВІЧ (2 Леніны).

В. Х.— У якіх галінах дзейнасьці будзеце праводзіць сваю працу ў будучыні?

Я. Х.— Будучыня ставіць перад намі новыя выпрабаваньні, якія пры абмежаванай колькасьці людзей з жаданьнем грамадзка працаваць, дапамагаць іншым. Жыцьцё штораз менш зьвязана з праблемамі веры, а больш з бескрытычным пераймальнем заходніх узораў жыцьця, нясе з сабой вялікую пагрозу для духоўнага рэлігійнага жыцьця. Гэта кранае перад усім моладзь, якая найхутчэй пераймае ўсе навінкі.

Як хочам перамагчы праблемы, якія нясе нам будучыня? Па-першае, штораз лепей наступае разьвіцьцё выдавецкай дзейнасьці. Выдавецтвы нашыя — гэта інфармацыйныя часопісы, якія даюць інфармацыю аб нашай дзейнасьці. Яны асабліва патрэбныя ўсім, каго навучаюць закону божаму (рэлігіі) у школах.

Другая, амаль што новая на будучыню галіна дзейнасьці — гэта абозы (лягеры), на якіх можна навучыцца, як дзейнічаць і працаваць з моладдзю. Найчасьцей такія лагеры вядуць людзі з вопытам, з-за мяжы. Тут можна вучыцца замежным мовам. Гэта будзе спрыяць лепшым кантактам з замежнымі арганізацыямі з іншых дзяржаваў.

В. Х.— Як арганізацыя ставіцца да беларускай культурна-нацыянальнай спрадчыны й да яе захаваньня?

Я. Х.— Трэба адзначыць, што ў дзейнасьць «Брацтва» уключаюцца перад усім такія людзі, якія вышэй іншых вартасьцяў ставяць сваю веру. Праваслаўе зьяўляецца фактарам, які аб´ядноўвае людзей розных нацыянальнасьцей, што жывуць у Польшчы. Мушу сказаць, што вельмі часта цераз захаваньне свайго веравызнаньня (рэлігіі) зьберагаецца розьніца нацыянальных меншасьцяў у нашай краіне. І нягледзячы на гэта, што большасьць нашых сяброў і дзеячоў штодзённа размаўляе па-польску, робім усё, што можам, каб захаваць нацыянальнасьць, перш за ўсё беларускую і ўкраінскую. Я сам найперш адчуваю сябе праваслаўным, а потым беларусам. Хачу, каб элемент беларускасьці выступаў у нашай дзейнасьці. Хай за прыклад будзе выдаваны намі часопіс (квартальнік) на беларускай мове «Фос» («Сьвятло з грэцкай мовы»), сьпеўнік беларускіх народных песень «Спадчына», малыя кніжкі (брашуркі) аб «Брацтве», «Што гэта значыць, быць праваслаўным».

Таксама элемент беларускасьці пераважае падчас вогнішча на зьезьдзе нашай моладзі ў траўні на сьв. Гары Грабарцы. Ня мушу хіба сказаць, што не так ужо рэдка на сустрэчах маладзёжных груп на прыходах (перш за ўсё на вёсках) мовай размовы зьяўляецца беларуская.

В. Х.— Ці супрацоўнічаеце Вы з маладзёжнымі замежнымі арганізацыямі, а асабліва з Беларусі, і як праводзіцца гэта супрацоўніцтва?

Я. Х.— Так, такое супрацоўніцтва існуе практычна ўжо ад першых гадоў дзейнасьці «Брацтва». Найважнейшым для нас зьяўляецца супрацоўніцтва з праваслаўнай моладдзю ў межах СЫНДЭСМОСА (Сусьветнае Брацтва Праваслаўнай моладзі). Наша арганізацыя зьяўляеца сябрам гэтай арганізацыі ўжо з 1983 года. Маем цесныя кантакты з моладдзю з Фінляндыі, Чэхіі й Славакіі, і ў апошнім часе з Беларусі. У супрацоўніцтве з Сындэсмосам арганізавалі ў 1990 годзе IV Сустрэчу Школ Тэалагічных у Супрасьлі, а таксама Міжнародны Семінар Лідэраў Праваслаўных Маладзёжных Арганізацый у Цепліцах у бягучым годзе.

З кантактаў з іншымі веравызнаньнямі трэба адзначыць супрацоўніцтва з Сусьветнай Фэдэрацыяй Студэнтаў-хрысьціян і Экуменічнай Рады Моладзі Эўропы. У рамках гэтых кантактаў нашыя дзеячы прымаюць удзел у курсах, сэмінарах па-за межамі Польшчы, а нашыя сябры пазнаюць багацьце праваслаўя.

Агулам штогод каля 30 сяброў «Брацтва» выязджае за мяжу, і столькі ж прымаем з Польшчы.

Што датычыць кантактаў з моладдзю Беларусі, ад некалькіх гадоў супрацоўнічаем з групай моладзі з Менску, а апошнім часам навязалі кантакт з менскім брацтвам «Трох Віленскіх Мучанікаў». Існуюць таксама ад часу да часу кантакты з паасобнымі асобамі з Беларусі.

Гутарыў В. ХАРУЖЫ.
Беласток.

Сэмінар выкладчыкаў «эспэранта»

Нядаўна ў Магілёве прайшоў сэмінар выкладчыкаў «эспэранта». Да ўдзелу ў гэтым мерапрыемстве зьехаліся эспэрантысты з Польшчы, Расеі, Украіны, Беларусі — усяго 47 чалавек. На працягу дзевяці дзён аматары міжнароднай мовы слухалі лекцыі, якія чытала пэдагог, міжнародны дыплямант з Польшчы Эва Бондар. Пасьля прачытаньня курса лекцый слухачы здалі экзамэны на атрыманьне атэстату выкладчыка.

Міжнародныя атэстаты катэгорыі «А» атрымалі 13 удзельнікаў сэмінару, яшчэ трое дабіліся атэстату катэгорыі «Б».

Г. А.

АБВЕСТКА

З 23 траўня ў гарнізонным Доме афіцэраў Горадні адбудуцца канцэртныя выступленьні хору эспэрантыстаў з Польшчы. Хор выконвае творы на беларускай, польскай і ангельскай мове, эспэранта.

Г. А.

«DE PASSERELLE» — «МОСТ ПРАЗ ВАДУ»

Такую назву носіць фальклёрны ансамбль з бэльгійскага горада Дыльзэн-Стокэм, які на мінулым тыдні наведаў Горадню. Запрасілі гасьцей тутэйшыя артысты з калектыву «Спадчына»

«Мы перасталі змагацца»,—

прызнаецца кіраўнік «МРОІ» Лявон Вольскі

— Лявон, апошнія пару гадоў пра «Мрою» стала значна меней чуваць. Што вы можаце сказаць пра тое, што адбывалася ў вашым гурце?

— Справа ў тым, што мы ад пачатку былі па іміджы скандальнай змагарскай камандай, якая ў той час была напатрэбу, яна была якраз папулярная сярод пэўных колаў і наогул. А апошнія прыкладна гады два мы ўжо ў гэты струмень не трапілі, бо перасталі змагацца. Атрымалася, што рок-н-рол больш зацягвае, чым гэтыя ідэі. У прынцыпе цяжка выкарыстоўваць музыку дзеля ідэі, але можна — у нас было так спачатку.

Потым пераважыла творчасьць музычная, і мы прыйшлі да раўнавагі тэксту й музыкі. Зьмяніўся наш слухач, зьмяніўся імідж. Пачалі «дуркі» розныя сьпяваць. Натуральна, што гэта быў нейкі адыход ад папярэдняй творчасьці. Але з іншага боку, калі ты столькі год займаешся нейкай справай, як ні займайся, усё роўна праз пэўны час прыйдзецца яе рабіць на сур 'ёзным, нармальным узроўні. А ў нас ня было магчымасьці, таму што Веня Конеў, наш гітарыст, проста не хацеў. У яго была альтэрнатыўная справа — камп 'ютэрнае праграмаваньне, у якой ён — прафэсіянал. Ён сур 'ёзны, таленавіты чалавек, і быў гэтым увесь час моцна заняты. Таму ён не хацеў цалкам зьвязвацца з рок-н-ролам.

Гады паўтара, недзе пасьля паездкі ў Францыю, мы самі ня ведалі, у якім статусе знаходзімся: альбо мы — прафэсіянальная каманда, альбо так проста нешта граем, я не магу сказаць, што гэты пэрыяд быў кепскім у творчым плане, здараліся й знаходкі. Мы падыйшлі чамусьці, ня ведаю нават, як гэта атрымалася, да амаль што традыцыйнага рытм-энд-блюза ў творчасьці, крыху такога шорсткага. Гралі ўжо чыста блюзавыя тэмы й нават адну сьвінгавую.

Натуральна, што павінна было нешта ў нейкі бок зьмяніцца: альбо цалкам стыль, нават каманда, альбо трэба было нейк па-іншаму усё гэта вырашаць. Вырашаць для сябе, што ты хочаш ва ўсім гэтым бачыць. Тое, што цяпер мы стварылі, можна сказаць, гэта новы праэкт, хаця гучаньне, уласьцівае «Мроі», засталося. Граем мы зноў жа не экспэрымэнтальную музыку, а даволі традыцыйную.

Зьмяніўся й склад, нават колькасьць чалавек (на дзесятым ці на адзінаццатым годзе існаваньня) зьмянілася раптам. Нас цяпер пяцёра. Тры чалавекі, што ад пачатку заснаваньня былі: Алег Дземідовіч, Юрась Ляўкоў, я. Яшчэ адзін бубнач дадаўся (яны з Алегам мяняюцца на канцэрце), Юрась Цынкевіч. Адзін на ўстаноўцы сядзіць, другі на бубне, альбо на кафбэлзе. Гітарыст Віктар Шот — вельмі таленавіты, ён шмат дзе перайграў, у адным складзе «Бонды», нават калі адтуль пайшлі Корань з Маркавым. Граў у «Інспэктары» са Смольскім, граў у каманьдзе «Гоў», таксама са Смольскім і з Юрасём Цынкевічам.

Я пасьля доўгага перапынку нарэшце адчуў, што атрымліваецца няблага, што проста добра працуецца, без асаблівых перашкодаў, тым болей, што мы ўладкаваліся, як гэта ня дзіўна гучыць, у філармонію.

— І хто вас там «прыгрэў»!

— Гэта называецца Дырэкцыяй эстрадна-цыркавога мастацтва. Там усё жыцьцё сядзелі «Чараўніцы», там тэатр-студыя «Сябры». Вуяціч — мастацкі кіраўнік, а гэнэральны — Літвіновіч.

— А з чыёй пасылкі гэта атрымалася!

— Нам прапанаваў Юра Цыбін з «Беларускай маладзёжнай». Ён ведаў, што будзе праслухоўваньне філарман ічных калектываў, у якім могуць удзельнічаць калектывы з боку.

— Гэта тое, што адбывалася на заводзе халадзільнікаў у лістападзе!

— Так, там нас Ярмоленка паслухаў... Увогуле я яму зьдзівіўся, бо ў музыцы ён чалавек памяркоўны й даволі нацяганы ў розных стылях. Ён вартасьці бачыць. У мяне з ім заўсёды былі асацыяцыі: «Лягу-прылягу», а зараз колькі не сустракаўся, заўважаю, што ён даволі зычліва ставіцца, як ні дзіва.

Цяпер такі час, што гэтыя сур 'ёзныя супярэчаньні паміж папсой і рок-н-ролам, гэтая бездань, якая раней ляжала: мы ў сутарэньнях, а вы на сцэне, вам грошы — нам ня грошы, здаецца, адыйшла. Я думаю, што калі хто з рокераў яшчэ зараз вось так казырыцца, дык гэта даволі сьмешна выглядае. Сёньня ўсе ў аднолькавых умовах: калі ты хочаш працаваць, ты ідзеш, уладкоўваешся й працуеш. Тым болей, што пачынаецца сур 'ёзная камэрцыя. Есьць такія каманды, якія ня хочуць працаваць камэрцыйна, якім гэта ня трэба. Калі ласка. А выступаюць усё роўна ўсе разам.

Для мяне цяпер цалкам не істотна, з кім я выступаю ў канцэрце. Канешне, лепей, калі са сваімі, з «Крамай», напрыклад. Нават в ўспрыняцьці публікай ня бачу вялікай розьніцы, такая музычная памяркоўнасьць. Іншая справа, на якім узроўні робіцца любая музыка. Мы цяпер дарасьлі да добрых інструмэнталаў, добрых аранжыровак, а таму цяпер можам нешта казаць і наконт папулярнай музыкі таксама.

— Калі станавіцца прафэсіяналамі, дык трэба, каб існавала сістэма шоу-бізнэсу. Расейцы памкнуліся на Захад, зразумелі, што паказваць асабліва няма чаго, і стварылі ўсю гэтую сістэму ў сябе дома. А што ёсьць у нас!

— Што тычыцца року, дык у нас няма нічога наогул. Але ты дарма лічыш, што на Захадзе няма чаго паказваць. СССР была вельмі вялікая краіна. Зараз расьце новае пакаленьне, якое ўжо не абмежавана тымі рамкамі, якія былі ў нас. А рабіць музыку па-ангельску, на сярэднеэўрапэйскім узроўні зусім не складана. На маіх прагнозах гадоў праз пяць выканаўцы з былога СССР пачнуць зьяўляцца дзе заўгодна, і на МТВ таксама. Безумоўна, той вакуум, які існуе на Беларусі, будзе нечым запаўняцца. Але Расея — вельмі вялікая краіна ў параўнаньні з намі. У гэтым ёсьць свае мінусы, але ёсьць і плюсы. Безумоўна, стварыць замкнёную, самаакупальную сістэму на Беларусі не атрымаецца. Зразумела, што нам прыйдзецца арыентавацца на адзін з вялікіх рынкаў спажываньня музычнай прадукцыі.

— Масква робіць вельмі кепскае падабенства з Захадам, а Беларусь даволі брыдка капіруе Маскву. Куды, у далейшым, на тваю думку, будзе арыентавацца беларускі шоу-бізнэс!

— Папса, бузумоўна, і надалей будзе арыентавацца на Маскву, на правінцыю, на рабочую ўскраіну. Рок, канешне, толькі на Захад.

* * *

За апошні час «Мроя» тройчы выстаўляла сваю новую праграму на буйных канцэртах. Апошні раз гэта адбылося на «Сьнікерс рок-н-рол даў», які прайшоў 23-га сакавіка ў Палацы спорту. З-за павагі да Боба (Барыса Грабеньшчыкова) ад камэнтарыяў да ягонага выступу амаль усе ўстрымаліся. У параўнаньні ж з усёй астатняй расейскай тусоўкай («Вабанк», «Тэлевізар», «СС-20»), па думцы ўсіх менскіх музыкаў, «Мроя» выглядала значна мацней. Ну што ж, няхай і надалей гэтак будзе.

А. ДУБРОЎСКІ.

Хто твой вампір!

ВАДА
(Працяг.
Пачатак у №№ 8, 9).
(Рыбы, Рак, Скарпіён)

У знака «Вады» шмат праблемаў. Адна з іх — назапашаньне энэргіі, другая — частковая яе аддача, вызваленьне арганізма ад лішкаў. «Вадзяныя» уяўляюць сабой мажных, часам нават тоўстых мужчын і жанчын. Яны спажываюць шмат мясных, мучных харчоў, у сярэднім у суткі 1,5—2,0 л вадкасьці, якая ўтрымлівае цукар або соль. Прыкладна 60% энэргіі яны набіраюць з прадуктаў харчаваньня, 25—30 — з навакольнага асяроддзя, астатнія 10 — з хатняй абстаноўкі. «Вада» ня можа быць вампірам, таму што цудоўна засвойвае энэргію практычна з усіх аб 'ектаў нэарганічнай прыроды, з фауны й флоры, пры гэтым не спажывае энэргіі людзей. Папросту няма такой неабходнасьці ды і энэргэтычныя каналы «Вады» дзейнічаюць так, што яны ня здольны прымаць і акумуляваць энэргію чалавека.

Праблемы «Вады» і ў тым, як аддаць лішкі, «чорную», выкарыстаную энэргію. Чалавек гэтага знаку вельмі лёгка знаходзіць крыніцу біярэсурсаў, карыстаецца ёй, але потым, праз 20—48 гадзін, ён павінен вызваліцца ад лішкаў. Празьмерныя запасы энэргіі не садзейнічаюць стабілізацыі здароўя «Вады», бо ўжо праз 20 гадзін яна адчувае дыскамфорт. Калі ж і далей гаспадар сваіх энэргазапасаў ня будзе займацца фізічнымі практыкаваньнямі (штодзённа пасьля 15 гадзін), ня выйдзе на шпацыр у зоне адпачынку (2—4 гадзіны за горадам або ў парку), ня зоймецца справамі па хатняй гаспадарцы (ня менш, як дзьве гадзіны ў суткі) і г. д., то яму ўжо ўначы цяжка расходаваць назапашаныя энэргарэсурсы й гэта можа выклікаць сур 'ёзныя захворваньні.

Лішкі трэба аддаваць, бо яны вельмі небясьпечныя. «Вада» гэта ведае, адчувае, але пазбавіцца ад лішкаў складана, таму што гэта вымагае часу, фізічных і інтэлектуальных сілаў. «Вада» даволі цяжкая на пад 'ём, лянотная і іншы раз аддае перавагу таму, каб ляжаць з газэтай на канапе, чым прытрымлівацца актыўнага ладу жыцьця. Усё сказанае характарызуе адну з унутраных праблем людзей-флегматыкаў і падказвае шляхі яе вырашэньня.

Есьць і яшчэ адна праблема, зьвязаная з вонкавымі спажыўцамі біяэнэргіі «Вады» — энэргавампірамі. У цэлым для гэтага знака вампіры не такія шкодныя, бо яны забіраюць лішкі, вызваляюць арганізм ад «чорнай» энэргіі. Аднак «Вада», калі доўгі час кантактуе з людзьмі знакаў «Паветра» й «Агню», можа сур 'ёзна пашкодзіць свайму здароўю. Асабліва небясьпечна, калі кантакт з гэтымі знакамі адбываецца ў першай палове сутак, калі ў «Вады» яшчэ не назапашаны сілы, гэта парушае баланс спажываньня ды разьмеркаваньня рэсурсаў арганізма. Там неабходна абдумаць свае гутаркі й працяглыя зносіны з людзьмі пад знакамі «Паветра» й «Агню» у першай палове дня (да 15.00).

Для «Вады» бясьпечна мець справу з такімі ж «вадзянымі». Яны ня будуць прэтэндаваць на яе жыцьцёвыя запасы й паводзіць сябе дабразычліва, дружалюбна.

У адносінах «Зямлі» ёсьць некаторыя складанасьці, таму што для яе такія зносіны вельмі дарэчы, а вось для «Вады» — не заўсёды. Справа ў тым, што Зямля часткова спажывае энэргію «Вады», праўда, адмоўна не ўплывае. Гэта можна назваць джэнтэльмэнскім узаемаабменам энэргіі, дзе партнёры ў цэлым задаволены адзін другім. Тут ёсьць некаторыя асаблівасьці: у «Вады» найбольш спрыяльныя адносіны са студзеньскай (1—19 студзеня), верасьнёўскай (20 жніўня — 19 верасьня) і сьнежаньскай (20—31 сьнежня) «Зямлёй». А вось з актыўнай травеньскай (20 красавіка — 19 траўня) толькі з мужчынамі гэтага знака.

Такім чынам, «Вада» заўсёды знойдзе падтрымку з боку такой самай «Вады» й «Зямлі».

Аднак спакойнага характару жанчыны «Вады» не супраць кантактаваць з мужчынамі гарачага нораву. Да прыкладу з «Агнём», гарачым і тэмпэрамэнтным. Праўда «Вада» павінна ўзьдзейнічаць на «Агонь» і зрабіць яго энэргічным, актыўным, толькі... не вампірам. Няхай «Агонь» зоймецца спортам, часьцей бывае з каханай у кампаніях сяброў, працуе на лецішчы, у хаце й г. д. Так магчыма астудзіць «Агонь» і зьменшыць яго палкасьць.

Падрыхтаваў
А. КАНДРАШОЎ.

26, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00, 23.25. Пад купалам сусвету. **9.15.** «Дзедка за рэпку». **9.45.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.35.** Тэхнічны агляд-93. **10.55.** Старонкі беларускай музыкі. **11.25.**«Трэці анёл ваструбіў». Фільм-прытча. **11.55.** «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 3-я. **12.25.** Усе дзеці — нашы... **12.55.** Здароўе. **13.25.** Бар 'еры. **14.15.** Што на свеце пачуваецца... **15.25.** Дакументальны фільм. **15.50.** Фільм-канцэрт. **16.50.** Творчае маладзёжнае аб 'яднанне «Крок» прадстаўляе.**18.55.** «Рэквіем па Сашы». Тэленарыс. **19.20.** «Зямля трывогі нашай». Праблемы перасяленцаў чарнобыльскай зоны. **19.40.** Чарнобыль: праблемы і вырашэнні. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур 'ер. **21.55.** Тэлевізійны дом кіно.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40, 15.15.** Мультфильм. **8.55.** Марафон-15. **9.45.** Что означают ваши имена. **11.20, 17.35.** Гол. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.30.** Ассоциация детского телевидения. **16.00.** Премьера документального телефильма «Атомная энергетика без тайн и секретов». **16.20.** Звездный час. **17.25.** Технодром. **18.05.** Погода. **18.10.** Эхо недели. **18.45.** Премьера хроникально-документального фильма «Молитва Сергию». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телесериала «Горячев и другие». 12-я серия. **22.10.** «Новая студия» представляет: Бомонд, Ситуация, Здравствуйте, АТВ-брокер, Монтаж. **01.00.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Совершенно секретно. **9.05.** Мульти-пульти. **9.20.** Если вам за... **9.50.** Впереди паровоза. **10.10.** Досуг. **10.25.** «Зеркало для героя». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Продлись, продлись, очарованье...». Художественный фильм. **14.50.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки». (США). **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Мегаполис. **16.10.** Трансросэфир. **16.55.** Чернобыль... Трагедия продолжается. **17.25.** Спасение 911. **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Художественный фильм «Вор играет в прятки». **20.20.** Манера. **20.50.** «Последний прилет марсиан». Мультфильм для взрослых. **21.00.** Без ретуши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Ваше право. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.00.** Премьера телеэкрана. «Распад».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Династия». Серия 186. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** Сатира и юмор. **13.00.** Новости. **12.10.** Программа дня. **13.15.** «Спэйтз». Сериал на английском языке. **13.40.** Английский язык для детей. **13.45.** Фильм на немецком языке.**14.20.** Документальный фильм. **14.40.** Загадки истории. **14.50.** Документальный фильм. **15.00.** Свет в темноте. **15.30.** Чрезвычайный пересмотр. **15.55.** Моя история. **16.00.** Сенсации XX века. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа дня. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спэйтз». Сериал пр-ва Англии. **18.50.** Антена. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Международная публицистика. **19.45.** Польша издали. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Миниатюры. **21.15.** Телетеатр. **22.30.** Концерт. **23.30.** Парламентский журнал. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. **01.05.** Горячая линия. **01.15.** «Тайны Сахары». Сериал пр-ва Италии. **03.45.** Спорт.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.05.** Студия второй программы. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Женский журнал. **11.00.** Английский язык. Урок 57. **11.35.** Хобби. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.10.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.15.** Час откровения. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Клариса». Сериал пр-ва Англии. **15.00.** Музыкальная программа. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Галерея «двойки». **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.15.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Наш век». Документальный фильм. **21.00.** «Алло, алло». Сериал пр-ва Англии. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** «Без обезболивания». **23.00.** «Клариса». Сериал пр-ва Англии. **00.00.** 997. Криминальная хроника. **01.00.** Панорама.

27, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКОЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00. Пад купалам сусвету. **9.20.** «Хрыстос прызямліўся ў Гародні». Мастацкі фільм. **10.45.** Песні-думкі пра забытае. **11.15.** Экспрэс «Надзея». **12.15.** Дзівосны свет. **12.45.** «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 4-я. **13.15.** Мастацкая галерэя «У Пушкіна». **13.45.** «Веснавыя россыпы». VII Міжнародны фестываль сучаснага бальнага танца ў Віцебску. **15.15.** «Жылі-былі людзі». Тэлефільм. **15.40.** «Пікіруючы зяблік». Мастацкі фільм. **16.40.** Мультфільм. **16.50.** Тэлевізійная дошка аб 'яў. **17.00.** Не абы што. **17.30.** «Званы Хатыні». Канцэрт-рэквіем. **19.10.** «Грамадская думка». Сацыяльная абарона пенсіянераў ва ўмовах росту цэн. **20.10.** Мост. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** Закрыццё II Міжнароднага фестываля жаночага кіно. Пасля заканчэння — Тэлебіржа, Пад купалам сусвету.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.35. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.00.** Новости. **8.20.** Домисолька. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.25.** Ассоциация детского телевидения. «Хочу стать звездой». **9.55.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Белая буря». **10.20.** «Горячев и другие». Художественный телесериал, 12-я серия. **11.50, 00.25.** Пресс-экспресс. **11.20.** Художественный фильм. «Уроки французского». **12.40.** «Ах, водевиль, водевиль...» Художественный фильм. **14.45, 15.15.** Мультфильм. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.30.** Единый мир. **16.00.** Таланты и поклонники. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Интерпол для СНГ». **17.50.** Погода. **17.55.** «Просто Мария». (Мексика). **18.40.** Миниатюра. **18.55.** Тема. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **21.40.** Музыкальная мозаика. **20.55.** Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. В перерыве — Азбука собственника. **23.55.** Видеодром.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Без ретуши. **8.50.** «К-2» представляет, «Б. Г. в гостях у САС». **10.10.** Конверсия в провинции. **10.40.** «Убить дракона». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** РТВ-избранное: земля взывает к истине.**15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** «Пеппи». Спектакль кукольного театра. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Хранители истины. **17.30.** Давайте разберемся. **17.45.** Парламентский вестник. **18.00.** Российская энциклопедия. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного телефильма «Санта-Барбара». 159-я серия. **20.15.** Соло. **21.00.** Кабаре «Околесица». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Господа-товарищи. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.00.** Арт-обстрел. **00.00.** Площадь искусств.

ПОЛЬША-I

7.00. «Тайны Сахары». Серал пр-ва Италии. **8.35.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **9.00.** Это люблю. **9.40.** Антенна. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Капитан Конрад». Сериал пр-ва Франции. **12.00.** Рынок труда. **12.00.** Приятное с полезным. **12.30.** В другом плане. **12.45.** Клуб одиноких сердец. **13.00.** Новости. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Документальный сериал. **14.40.** Кухня. **14.55.** Книга чудес техники. **15.10.** Рисуй с нами. **15.20.** Клуб домашнего компьютера. **15.35.** Играет музыка. **15.50.** Документальный сериал. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джайстик. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Журнал потребителя. **19.15.** Энциклопедия II мировой войны. **19.40.** Документальный фильм. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.15.** «Легенда Техаса». Вестерн пр-ва США. **22.30.** Публицистическая программа. **22.25.**Программа о балете. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Провинциальный блокнот. **00.35.** Мир без границ. **00.55.** Горячая линия. **01.05.** Беседа с Огнешкой Осецкой. **02.00.** Телефильм воспоминаний. «Выстрел». **03.10.** Театр. «Слова и музыка».

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.05.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.00.** Студия второй программы. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Экспресс репортеров. **11.30.** Французский язык. Урок 23. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Отчизна. **12.30.** Опера. **14.00.** Панорама. **14.05.** Музыкальная программа. **14.25.** Комедийно-сатирический сериал. **15.00.** Открытая студия. **16.00.** Легенды кино. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Тележурнал. **17.30.** Панорама. **17.35.** Стиль в моде. **17.50.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.15.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Панорама. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Легенды кино. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.20.** «Надзор». Фильм пр-ва Польши.

28, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.30.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Падалянчыкі». Фільм-канцэрт. **9.00.** Гісторыя Беларусі. 9-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** «Вук і Расія». Дакументальны фільм. **11.10.** «Пяць дзён на зямлі Гесен». Частка 5-я. **11.40.** «Новая грань». Фільм-канцэрт. **12.05.** Не абы што. **12.35.** «Трэба жыць». Дакументальны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Дума». Фільм-канцэрт. **14.20.** «Науцілус». Мастацкі фільм. **15.45.** Сізбар-топ-10. **16.45.** Асаблівы выпадак. **17.25.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.35.** «Гараднiца». Літаратурна-мастацкая праграма. (Гр.). **17.15.** Мультфільм. (Гр.). **17.25.** «Надзе». Пра чалавечнасць, спачуванне і міласэрнасць. (Гр.). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.10.** Рэйтынг. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Неман» (Гродна) — «Днепр» (Магілёў). 2-гі тайм (Гр.). **23.15.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 15.15. 17.00.** Мультфильм. **8.40, 15.30.** Джем. **9.10.** Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. 3-й период. **9.50.** Особняк на Володарского. **10.10.** В мире животных (с сурдопереводом). **11.50, 00.10.** Пресс-экспресс. **11.20.** Художественный фильм. «Ночной звонок». **12.20.** Премьера художественно-публицистического фильма «Блудный сын». **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **16.30.** «Кошелек пенсионера». Социальное обеспечение в России и Финляндии. **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Не может быть». **17.50.** Погода. **17.55.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная России — сборная Венгрии. В перерыве — Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Репортаж ни о чем. **20.55.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 1-я серия (Англия). **21.55.** Творческий вечер народной артистки Росии Людмилы Рюминой.**00.25.** Л-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Утренний концерт. **8.10.** Соло. **8.55.** Мульти-пульти. **9.10.** Уральский вариант. **9.55.** Кабаре «Околесица». **10.50.** Досуг. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 159-я серия. **11.55.** Параллели. **12.10.** У Ксюши. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Программа «03». **13.55.** «Поцелуй Мэри Пикфорд». Художественный фильм. **15.15.**Сигнал. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** «Пеппи». Спектакль кукольного театра. Часть 2-я. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Большой круг. **17.15.** «Кредитные карточки: прошлое, настоящее, будущее». Документальный фильм. **17.50.** Уходящая натура. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 160-я серия. **20.15.** Сам себе режиссер. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **21.00.** Прок. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Антракт. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Экзотика. **00.10.** Баскетбольное обозрение.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Легенда Техаса». Вестерн пр-ва США. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Орфография. **14.00.** Наш век. **14.55.** Не только семь чудес света. **15.25.** Документальный фильм. **16.00.** Современная польская проза. **16.30.** Композитор и его город. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва Канады. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **22.00.** Это несправедливо. **23.30.** Лексикон польской развлекательной музыки. **23.45.** Новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.15.** Горячая линия. **00. 25.** «Мелкие деньги». Фильм пр-ва Польши. **01.45.** Художник М. Грехута. **02.15.** «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **03.05.** Это люблю. **04.05.** Важнейшие события XX века. Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал производства США. **10.40.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 26. **11.30.** Немецкий язык. Урок 26. **12.00.** Панорама. **12.05.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.10.** Концерт. **13.30.** Автожурнал. **14.00.** Панорама. **14.05.** «Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. **15.00.** Открытая студия. **16.05.** Структура человека. **16.50.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.45.** Розыгрыш лото. **17.55.** Спортивная студия. **18.45.** Местная программа. **19.45.** Панорама. **19.50.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.15.** Документальный фильм. **21.00.**«Орел или решка». Сериал пр-ва Австралии. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Театральная студия. **00.00.** «Чернобыль». Часть 1. Документальный фильм. **00.30.** Документальный фильм. **01.20.** Панорама.

29, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.55.** Пад купалам сусвету. **8.25.** «Іспанская гадзіна». Фільм-канцэрт. **9.15.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.05.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **11.05.** «Маналогі за кадрам». Дакументальны фільм. **11.40.** «Смерць пад ветразем». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **12.45.** Ледзяны гітарыст. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** «Адзінокі паляўнічы». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.00.** Кінанарыс. **16.05.** Здароўе — дзецям. **16.55.** Вясёлыя «Званочкі». **17.40.** Тэлебіржа. **17.50.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Лідская праграма. (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** «Карамболь». Ток-шоу з удзелам Вячаслава Ціханава. **22.55.** Саломінка. **23.10.** Тусоўка. **23.40.** НІКа. **00.05.** Кубак Беларусі па культурызму.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 13.50, 15.15.** Мультфильм. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.20, 16.20.** Футбол. Отборочный матч чемпионата мира. Сборная России — сборная Венгрии. 2-й тайм. **10.10.** Хоккей. Чемпионат мира. 1/4 финала. 3-й период. **10.50, 00.25.** Пресс-экспресс. **11.20.** Художественный фильм. «Сватовство гусара». **12.30.** «Лебединая песня». Художественный фильм. **12.55.** Премьера документального фильма «Повелитель мух». **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.20.** Весна на таджикской земле. **15.50.** Будьте счастливы, вас любят! **16.20.** Это вы можете. **17.25.** ... До 16 и старше. **18.05.** Погода. **18.00.** «Просто Мария». (Мексика). **19.00.** Русский мир. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «Миллион». **21.10.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 2-я серия. **22.05.** Музыка в эфире. Части 1-я и 2-я. **00.45.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Параллели. **8.15.** Мульти-пульти. **8.25.** Время и личность. **9.10.** Сам себе режиссер. **9.40.** Экзотика. **10.40.** Устами младенца. **11.10.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 160-я серия. **12.00.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Варвара-краса, длинная коса». Художественный фильм. **14.45.** Азы карьеры. **15.00.** Алгоритмы. **15.30.** Там-там-новости. **15.45.** Игра без проигрыша. **16.05.** «Веревка». Мультфильм для взрослых. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Хроника одной аферы. **17.30.** М-трест. **17.45.**Парламентский час. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 161-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** Экран криминальных сообщений. **21.00, 22.30.** Тихий дом. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Концерт джазовой музыки.

ПОЛЬША-I

7.00. «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **7.50.** Здоровье. **8.15.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **9.00.** Это люблю. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Клуб «Парадайс». Сериал пр-ва США. **11.50.** Репортаж. **12.30.** Публицистическая программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** Документальный фильм. **15.00.** Четверть часа с медициной. **15.15.** Экологическая программа. **15.30.** Животные мира. **16.15.** Такой пейзаж. **16.35.** Как быть молодым и красивым. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.**«Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.30.** Домашний юрист. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Клуб «Парадайс». Сериал пр-ва США. **22.10.** Только в первой программе. **22.50.** Движение и фантазия. **23.15.** Пегас. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.45.** Тележурнал. **00.50.** Горячая линия. **01.10.** Это люблю. **02.15.**«Исповедь». Фильм пр-ва Польши. **03.50.**Документальный фильм.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Студия второй программы. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.35.** Культурно-публицистическая программа. **17.50.** Жизнь в зоопарке. **18.15.** «В тени Кремля». Документальный фильм. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Женщины джаза. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Небеса обетованные». Комедия пр-ва СССР.

30, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.10, 23.35.** Пад купалам сусвету. **8.25.** Фільм-канцэрт. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** Спартыўны стыль. **11.00.** «Не знішчаны дрэва жыцця». Дакументальны фільм. **11.10.** «Смерць пад ветразем». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **12.15.** З любоўю да роднага слова. **13.00.** «І ў святы, і ў будні». Дакументальны фільм. **13.30, 17.30.** Навіны. **13.40.** Альманах кінападарожжаў. **14.00.** «Цень, ці можа быць, усё абыдзецца». Мастацкі фільм. **15.45.** Мы такія розныя. **16.25.** Латарэя аўтографаў. **17.40.** Мультфільм. **17.50.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.05.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Магілёў). **19.10.** «1308». Конкурс песні. **19.40.** «Сустрэча для вас». Наш госць — генеральны пракурор Рэспублікі Беларусь В. І. Шаладонаў. Прамая лінія. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.30.** Да нацыянальнага свята каралеўства Нідэрланды. **21.40.** «Сто дзевяты ідзе без прыпынку» («Бомба ў поездзе»). Мастацкі фільм. **23.15.** НІКа. **23.25.** Тэлебіржа. **23.45.** Кікбоксінг. Турнэ «Масква, Парыж, Дублін». **00.25.** Рок-айленд.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильмы. **8.50, 15.10.** Фильм-детям. «Руди в гостях». **9.50.** ... До 16 и старше. **10.30.** Концерт казачьих ансамблей. **11.50, 01.25.** Пресс-экспресс. **11.20.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **12.10.** «Эдит Пиаф». Фильм-спектакль. **13.45.** Мультфильм. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **16.15.** Дело. **16.25.** Хоккей. Чемпионат мира. Полуфинал. **19.00.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** Премьера художественного фильма «Путь героина». 3-я серия. **22.55.** Вид представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Программа X, Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Мульти-пульти. **8.05.** Золотая шпора. **8.30.** Тихий дом. **9.25.** Комтек-93. **9.45.** Досуг. **10.00.** Театральный разъезд. **10.55.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 161-я серия. **11.45.** Без предрассудков. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Зигзаг удачи. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **16.45.** Минарет. **17.00.** «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 8-я серия. **17.55, 19.25.** «Внутренний враг». Премьера. **18.45.** Праздник каждый день. **20.15.** Антракт. **20.30.** Рек-тайм. **21.00.** Чемпионат мира по хоккею. Полуфинал. В перерывах: Вести, Звезды говорят, Спортивная карусель. **23.30.** Премьера телеэкрана. «Имитатор».

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Дошкольники дома. **11.00.** «Королевство за гитару». Художественный фильм. **12.20.** Репортаж. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Портрет Поляка-93. **14.30.** Документальный сериал. **14.55.** О поэзии. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Немного другой документ. **16.00.** Евротуристика. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Найважнейшие события XX века. **19.05.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Поединок сердец». Мелодрама пр-ва Англии. **22.50.** Всегда вечером. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный фильм. **00.55.** Горячая линия. **01.05.** Спортивная студия. **01.55.** Агнешка Осецкая приглашает. **03.00.** «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши. **04.15.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Мультфильм. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.35.** Спорт. **17.50.** Мультсериал. **18.20.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.40.** Репортеры «Двойки» представляют. **19.00.** Местная программа. **21.00.** Спортивная студия. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** Фильм пр-ва Австралии. **00.50.** Музыкально-поэтическая программа. **01.00.** Панорама. **01.25.** Телетеатр. Р. Чандлер. «Долгое прощание».

1, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

9.00, 23.10. Пад купалам сусвету. **9.15.** Мы дорым вам пралескі». **10.00.** «Рэха». Ці будзе ў працоўных свята? **10.20.** Дакументальныя фільмы. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** Мультфільм. **11.35.** «Сто дзевяты ідзе без прыпынкаў». («Бомба ў поездзе»). Мастацкі фільм. **13.15.** Роднае слова. **13.45.** «Вясна на Зарэчнай вуліцы». Мастацкі фільм. **15.15.** У згодзе і спрэчках з Мельпаменай. **16.15.** «Гультай». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. (Індыя). **18.25.** Гэтае салодкае слова — «згода». **19.10.** А мы яшчэ смяёмся... **20.10.** З музыкай на «Вы». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Каралеўскае вяселле». Мастацкі фільм. (Англія). **23.20.** «Насланне». Мультфільм для дарослых. **23.40.** Відзьманявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

7.00, 14.00, 20.00, 23.15. Новости. **7.20.** Пресс-экспресс. **7.30.** Мультфильмы. **8.00.** Все любят цирк. **8.40.** Погода. **8.45.** На балу у Золушки. **9.45.** Художественный фильм «Собака, остановившая войну». (Канада). **11.10.** Советские сказки. **11.40.** Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 1-й. **12.10.** Звезды эстрады сегодня и завтра. **13.35.** Премьера мультфильма «Принц и русалочка» (Франция). **14.25.** Фильмы нашей памяти. «Укротительница тигров». **16.15.** Красный квадрат. **16.55.** Счастливый случай. **17.55.** Шире круг. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** КВН. **22.35.** Танцы, танцы, танцы. III Международный турнир «Россия-92». **23.40.** Впервые не телеэкране художественый фильм «Ленинград, ноябрь».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Премьера документального фильма «Площадь революции. Драма в трех актах». **9.30.** Козырная дама. **10.00.** Телевизионный театр России. **10.45.** Признание... **12.25.** Танцевальный марафон. **13.20.** Любимые комедии. «Дайте жалобную книгу». **14.45.** «К-2» представляет... **15.15.** XX век в кадре и за кадром. **15.45.** Футбол без границ. **16.40.** Репортер. **16.55.** Устами младенца. **17.30.** Комики XX столетия. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Мадо до востребования».Художественный фильм. **21.15.** Контрасты. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель.**22.30.** Программа «А». **00.30.** Чемпионат мира по хоккею. Матч за 3-е место.

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Документальный фильм. **12.15.** Документальный фильм. **13.05.** Наша сила. **13.35.** Звериная одиссея. **14.30.** «60/90». Тележурнал. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.15.** Развлекательная программа. **16.45.** Телетеатр. Д. Харе. «Приятная мелочь». **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Детектив в сутане». Сериал пр-ва Англии. **19.15.** Развлекательная программа. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Крокодил Данди». Фильм пр-ва Австралии. **23.15.** Музыкальные премьеры. **00.15.** Новости. **00.25.** Спортивная суббота. **00.45.** Ночное кино. «Дракула». Фильм пр-ва США. **02.40.** Гость музыкальной программы. **03.00.** «По мнению зашиты». Сериал пр-ва Польши. **04.15.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Военный киножурнал. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Урок языка глухонемых. **10.30.** Приветствие. **10.45.** Развлекательная программа. **12.00.** Европейский концерт. **14.00.** Развлекательная программа. **14.25.** Животные мира. **14.55.** Развлекательная программа. **15.40.** Документальный фильм. **16.10.** Мультфильм. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Документальный фильм. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Белый охотник, черное сердце». Фильм пр-ва США. **21.30.** Из истории польского парламентаризма. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Публицистическая программа. **23.05.** Развлекательная программа. **23.15.** «Трактир на пустыре». Сериал пр-ва Англии. **00.10.** Развлекательная музыка. **01.00.** Панорама. **01.05.** Концерт.

2, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.10, 20.30. Пад купалам сусвету. **8.25.** Слова да чалавека. **8.55.** Урокі здароўя. **9.25.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.15.** Пра шахматы і шахматыстаў. **10.45.** Далучэнне. **11.15.** «Атэла». Фільм-опера. (ЗША). **13.15, 17.30.** Мультфільм. **13.25.** На крылах кажана. **14.25.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 13-я серыя. **15.00.** Фільм-канцэрт. **15.30.** Таямніца. **16.00.** Гандбол. Чэмпіянат Еўропы. Жанчыны. Беларусь-Турцыя. **17.40.** «Афрыканскае паляванне». Дакументальны фільм. **18.25.** Запрашаем на вячоркі. **19.25.** З панядзелка... **20.00.** Панарама. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Каскад. **21.15.** Спартыўная праграма. Футбол. Кубак Беларусі. 1/2 фіналу. «Нёман» (Гродна) — «Дынама» (Мінск). 2-гі тайм. КІМ (Віцебск) — «Ведрыч» (Рэчыца). 2-гі тайм. **22.50.** Каралеўскае паляванне. **23.50.** Сізбар-топ-10.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.00, 17.25, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **9.30.** Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.30.** Художественный фильм «Берег спасения». 1-я серия. **10.35.** Утренняя звезда. **11.25.** Премьера мультсериала «Шекспириада». Фильм 2-й. **11.55.** Премьера документального фильма «Голливудские мечты». **13.00.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.10.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.20.** Панорама. **15.00.** Премьера мультфильмов «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **15.55.** Хоккей. Чемпионат мира. Финал. **18.35.** Премьера художественного фильма «Тишина». 1-я серия. **19.50.** Погода. **19.55, 22.00.** «Майские звезды». Международный фестиваль народного творчества. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **23.25.** Хит-мастер 50х50.

КАНАЛ РОССИЯ

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Студия «Рост». **7.55.** Мульти-пульти. **8.15.** Ностальгические посиделки. **8.45.** «Щелкунчик». Спектакль. **10.00.** Лучшие игры НБА. **11.00.** Час фортуны. **12.15.** Мульти-пульти. **12.25.** Танцевальный марафон. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Любимые комедии. «Гараж». **15.10.** Познер и Донахью. **15.40.** В мире животных. **16.40.** Кино в мае. **16.55.** «Новые приключения Винни-Пуха», «Черный плащ». **17.45.** Великие цирки мира. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Униженные и оскорбленные». **21.05.** «Золотой Остап» в Москве. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Телеафиша. **22.45.** Приглашая старых знакомых. **23.45.** Маски в опере.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея команды Кусто. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **9.15.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Сериал пр-ва США. **10.25.** Телеутро. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Репортаж. **12.00.** Трансляция торжественного заседания парламента. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Музыкальный ящик. **14.45.** С камерой среди зверей. **15.00.** Спортивная студия. **16.05.** «Прощай, Рокфеллер». Сериал пр-ва Польши. **16.35.** Сто вопросов. **17.15.** Документальный тележурнал. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 187. **19.20.** Семь дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** «Польская кухня». Сериал пр-ва Польши. **22.20.** Фестиваль песни Вроцлав-93. **23.05.** Спортивное воскресенье. **23.50.** Культурно-публицистическая программа. **00.20.** «Полицейские и воры». Фильм пр-ва США. **01.55.** Горячая линия. **02.05.** Юмористическая программа. **03.00.** «По мнению защиты». Сериал пр-ва Польши. **04.25.** Развлекательная программа.

ПОЛЬША-II

8.20. Обзор событий недели (для глухонемых). **8.55.** Мультфильм. **9.20.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье (для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Программа для детей. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Англии. **14.00.** Экологическая программа. **15.00.** Час с Ханной Берберой. **16.00.** Спортивная студия. **16.40.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **18.20.** Портрет города. **19.00.** Антипиратский концерт. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Художественный фильм. **21.15.** Из истории польского парламентаризма. **21.30.** Антипиратский концерт. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Необитаемый остров. **00.00.** Бенефис в театре ста. **01.00.** Панорама. **01.05.** Антипиратский концерт.

Прыехалі!
Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

Пачак «Мальбара» пажарніку

Беларускія пажарнікі адзначаюць сваё прафэсійнае сьвята па-ранейшаму паводле ленінскага дэкрэту — 17 красавіка...

Увогуле аб пажарнай ахове ўзгадваюць ня часта. І ўсё да таго часу, пакуль да нас не даходзіць «чырвоны певень». Так, у мінулым годзе, калі пачаліся пажары на тарфяніках, урад урэшце ўзгадаў і аб пажарнай ахове, абнавілі часткова тэхніку, дапамаглі з палівам і да пэўнага часу напэўна зноў забыліся.

Да прыкладу, толькі у Ленінскім раёне Горадні з пачатку гэтага года адбылося ўжо пяцьдзесят пажараў. Матэрыяльныя страты ад іх склалі каля двух мільёнаў рублёў. Дарэчы, пажарнікамі выратавана маёмасьці на 105,5 млн. рублёў. Больш таго, выратаванымі засталіся 86 чалавечых жыцьцяў.

Аднак не перастае зьдзіўляць тое, як нядбайна нашы людзі адносяцца да самых элементарных правіл бясьпекі. Колькасьць штрафаў і папярэджаньняў з пачатку гэтага года за парушэньне прыватнымі й службовымі асобамі правілаў пажарнай бясьпекі ўжо перавышае адпаведную лічбу за ўвесь мінулы год. Самае, бадай, сьмешнае, што за такія парушэньні можна накласьці штраф толькі да 200 рублёў, а ў мінулым годзе ўвогуле толькі сорак. Як правіла, жартуюць з гэтага тыя, каго штрафуюць пажарнікі й на разьвітаньне могуць запрэзэнтаваць пачку добрых цыгарэт, якія па сёньняшніх цэнах амаль удвая перавышаюць кошт штрафа.

Апошнім часам зьяўляецца мноства новых прыватных фірмаў і кампаній, працаваць з якімі значна цяжэй, чым раней з дзяржаўнымі ўстановамі. І зной-такі ў гэтым плане шмат спадзяваньняў на новы Закон. Дарэчы, дзеля гэтага ніводнага разу ніхто з шараговых пажарнікаў ня езьдзіў нікуды за вопытам. Катаецца начальства, але ад гэтага, як вядома, мала што зьмяняецца.

Адна з цяжкасьцяў яшчэ і ў тым, што на Беларусі практычна не вырабляецца ніякай пажарнай тэхнікі, акрамя, хіба, вогнетушыцеляў. Хоць увесь час вядуцца пустыя размовы аб канвэрсіі на ваенных заводах. А хутка, відаць, надыдзе час, калі за ўсю тэхніку, што мы атрымліваем з Расеі й Украіны давядзецца плаціць валютай. Да таго ж трэба зазначыць, што гэта тэхніка далёка ня лепшых узораў.

Яшчэ выклікае турботу й тое, што колькасьць пажарнай аховы не расьце, а, наадварот, скарачаецца. Так, да прыкладу, ваенізаваная пажарная частка Ленінскага раёна Горадні існуе ўжо трынаццаць гадоў. За гэты час раён вырас у некалькі разоў, а пажарная ахова так і засталася туліцца ў маленькім будынку, дзе нават занятkі з асабовым саставам праводзіць няма ніякай магчымасьці.

Толькі ў мінулым годзе ў Менску была ўтворана свая вышэйшая пажарная школа. Дарэчы, выпускнікі сярэдніх школаў накіроўваюцца туды мясцовымі ўстановамі пажарнай аховы, а наступіўшыя вызваляюцца ад службы ў войску.

М. МІКАЛАЙЧЫК.

● *Рэфлексіі*

Турыстычны бізнэс

Днямі ў «Тэлеэкспрэсе» (штодзённая інфармацыйная праграма першага канала польскага тэлебачаньня) паведамілі, што летась Польшчу наведала 49 мільёнаў турыстаў, і яны пакінулі ў гэтай краіне чатыры мільярды сто мільёнаў даляраў.

У камуністычнай Польшчы існавала толькі каля 17 турыстычных фірмаў, а зараз іх больш за сто. Цяпер польскімі бізнэсмэнамі плануецца ўкласьці ў гэту выгодную справу 800 мільёнаў даляраў, прычым, калі ўсё пойдзе добра, будзе магчымасьць павялічыць інвэстыцыі ўдвая. Плата за гатэлі ў Польшчы зараз амаль не адрозьніваецца ад эўрапэйскіх, аднак краіна прываблівае турыстаў сваёй багатай гісторыяй, звычаямі, значна таньнейшымі выдаткамі на харчаваньне й транспарт.

Наўрад ці каго трэба сёньня пераконваць у тым, што турызм, бадай, самы выгодны бізнэс. Праўда, у Беларусі гэта пакуль не вядома ня толькі дзяржаве, але й прыватным прадпрыймальнікам. Шмат хто нават не здагадваецца, што наша краіна разьмешчана ў цэнтры Эўропы, мае непаўторную гісторыю, падчас якой неаднойчы менавіта на нашай зямлі вырашаўся лёс самой Эўропы. Ня многія здольны ацаніць прыгажосьць нашых лясоў, азёраў, старажытных замкаў. Ды й хто можа ведаць, што некалі ў свой час у Белавежскую пушчу зьбіраўся пераехаць жыць славуты французкі энцыклапэдыст — Д. Дзідро.

Дарэчы, пасол Францыі ў Беларусі ў сваім першым інтэрв'ю на нашай зямлі, праехаўшы толькі з лецішча да Менска, параўнаў нашы краявіды з Швэйцарыяй. Шкада, што нашы багатыя людзі гэтага не разумеюць, хоць усё можа быць значна прасьцей — ня маюць грошай...

М. МІКАЛАЙЧЫК.

На памостках Вялікабрытаніі

Выдатную перамогу атрымала зборня беларускіх спартыўных гімнастаў на чэмпіянаце сьвету ў Вялікабрытаніі. Нашы спартоўцы заваявалі шэсьць мэдалёў розных гатункаў, што прынесла ім перамогу ў неафіцыйным заліку чэмпіяната сьвету. Асабліва вызначыўся славуты В. Шчэрба — ён перамог у шматбор'і, а таксама быў сярод прызёраў у вольных практыкаваньнях і апорным скачку. Яшчэ адзін наш гімнаст І. Іван...ў дабіўся значнага посьпеху? Ён выйграў бронзавы мэдаль у практыкаваньнях на кольцах.

Наступны этап — супэрфінал

Днямі ў Менску закончыўся фінальны тур першага нацыянальнага чэмпіянату Беларусі па гандболу. Як і чакалася, без пройгрышаў прайшоў усе гульні толькі менскі СКА-1. Ён і разыграе залатыя мэдалі з клубам СКА-2, які ўяўляе сабой юніорскую зборню нашай дзяржавы. Бронзу разыграюць паміж сабой пэрыфэрыйныя клубы «Случ — Скаф» са Слуцку й каманда «Заходні Буг» з Берасьця. Супэрфіналы пройдуць у другой палове траўня й будуць працягвацца да двух перамог.

Г. А.

Пярсьцёнкі да шлюбу: 50 тысяч рублёў

Перад праваслаўным вялікднём на рынку без асаблівых зьменаў. Як і ў папярэднія выхадныя, ня шмат людзей і ня шмат тавару. Праўда, цэны на харчовыя тавары трохі панізіліся.

Амаль цэлы дзень людзі тоўпіліся, каб набыць танных сіцылійскіх апэльсінаў, якія даставілі ў Горадню як гуманітарную дапамогу.

У каталікоў і праваслаўных скончыўся пост і, напэўна, хутка пачнуцца вясельлі. Два залатыя пярсьцёнкі на Гарадзенскім торжышчы каштуюць зараз 50 тысяч рублёў.

Кошт некаторых харчовых тавараў у мінулую суботу:

Сьвініна, 1 кг — ад 400 да 1600 руб.
Вэнджаніна, 1 кг — ад 900 да 2400 руб.
Шынка собская, 1 кг — ад 700 да 1200 руб.
Яйкі, дзесятак — 180—230 руб.
Індык, 1 шт.— 4—4,5 тыс. руб.
Курыца, 1 шт.— 2—2,5 тыс. руб.
Трус, 1 шт.— 1000—1500 руб.
Бараніна, 1 кг — 800—1700 руб.
Сала салёнае, собскае, 1 кг — 600—650 руб.
Сьмятана, 1 л — 400 руб.
Масла, 250 г — 220 руб.
Морква, 1 кг — 180 руб.
Бульба, 1 кг — 40—45 руб.
Яблыкі, 1 кг — ад 200 да 400 руб.
Цыбуля, 1 кг — 70—80 руб.
Алей, 1 л — 380 руб.
Мёд, 1 кг — 1800 руб.
Лімоны, 1 шт.— ад 100 да 200 руб.
Бананы, 1 шт.— 190 руб.
Гарэлка, 1 бут.— 550—600 руб.
Даляр ЗША — 870—875 руб.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

Наш жарт па-расейску...

або Парады спадара Маскалёва

Што ні кажыце, а гумар для чалавека заўсёды меў вялікае значэньне. Тым больш у нашыя невясёлыя часы. Усьмешкі на тварах сёньня зьяўляюцца й зьнікаюць так хутка, як і грошы ў першыя тры дні пасьля зарплаты. Але сьмех заўсёды быў і застаецца барамэтрам здароўя грамадзтва.

Дык якія тады мы сёньня? Пэўна, яшчэ не канчаткова страчаныя, падумалася мне, калі аднойчы прачытаў у газэце «Знамя юности» паведамленьне аб маючым адбыцца ў г. Оршы першым Рэспубліканскім фэстывалі сатыры й гумару «Канвеер сьмеху-93».

Ехаў на фэстываль ва ўзьнёслым настроі. Ні ў Маскве, ні ў Адэсе, ні дзе яшчэ, а ў нашай Беларусі ўрэшце ладзіцца наш Беларускі нацыянальны фэстываль, на якім прагучыць менавіта наш каларытны, дасьціпны беларускі жарт.

Орша сустрэла, нягледзячы на канец сакавіка, сьнегам і марозам. Вуліцы былі раськвечаны шматлікімі аб'явамі аб фэстывалі гумару. Палац культуры ільнокамбіната сустракаў удзельнікаў. Кожнага віталі як сваяка. Праводзілі ў гатэль, цікавіліся цяжкасьцямі, прапаноўвалі свае паслугі па любым пытаньні. Але мяне ўвесь час не пакідала думка, што нешта ня так. А божухны! Я злапаў сябе на тым, што за цэлы дзень не пачуў ніводнага слова на беларускай мове, ня ўбачыў ніводнага надпісу па-беларуску. І гэта на Рэспубліканскім фэстывалі? Ну добра, супакойваю сябе, можа ў іх цяжкасьці з настаўнікамі беларускай мовы, можа, няма каму перакладаць надпісы. Пачнецца сьвята, і ўсё зойме сваё належнае месца.

Спачатку намецілі праслухоўваньне ўдзельнікаў. Вось тут і прыйшоў час зьдзіўляцца. Прадставілі журы: А. Валадарскі — г. Кіеў, У. Дуброўскі — г. Рыга, В. Маскалёў — г. Масква...

А дзе нашы браты-беларусы? Ці не засталося ніводнага беларускамоўнага чалавека? Але ёсьць жа «Вожык», бібліятэка «Вожыка». Хтосьці ж піша й друкуе гумарэскі, пародыі, гумарыстычныя сцэнарыі. Можа, таму й працэнтаў 90 выступаючых былі рускамоўныя. А як інакш, калі аднаму з выступаючых на беларускай мове ў час праслухоўваньня журы па-добраму «параіла», што калі ёсьць якія творы на рускай мове, дык лепей іх чытайце.

У кулуарах пасьля конкурсу даводзілася чуць і наступнае: «Добрыя хлопцы, гэтыя беларусы, кампанейскія, але хай бы на зразумелай мове выступалі...» Я не бяруся ацэньваць якасьць выступленьня беларускамоўных аўтараў і параўноўваць іх з рускамоўнымі або прадстаўнікамі Санкт-Пецярбурга ці Смаленска. Гэта — справа спэцыялістаў.

Я падумаў аб іншым. Сёньня пэўнае рускамоўнае асяроддзе з плачам у голасе скардзіцца на рэпрэсіі ў дачыненьні да рускай мовы, аб прымусовым увядзеньні беларускай мовы, аб неабходнасьці дзяржаўнага двухмоўя. Супакойцеся, даражэнькія. Вашы пазіцыі, як і вашай мовы, вельмі моцныя. Тут трэба плакаць беларусам. Бо сьмяёмся мы ўжо па-рускy. І гэта пры дзяржаўнасьці нашай мовы. Вось такія жарты.

А што датычыцца фэстываля, дык там былі й пераможцы, і гала-канцэрт лаўрэатаў. Прайграла толькі беларуская мова. А можа, я ўсё нафлытаў, і гэта быў не беларускі фэстываль?

В. ВАРАНЕЦ.

Валюта

Сёньня ў Вільні амэрыканскі даляр можна прадаць за 515 талёнаў, купіць — за 525, нямецкую марку — за 310 і 317.

А. К.

Увага! Наступны нумар «Пагоні» выйдзе праз два тыдні — 7 траўня.

«ПАГОНЯ»

Рэдактар С. АСТРАЎЦОЎ

Заснавальнік: культурна-асьветніцкі фонд «Бацькаўшчына»

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.
Газэта выдаецца штотыдзень па пятніцах.
Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465.
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня: 230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.
Падпісана да друку 22 красавіка 1993 г.
Тыраж 3400 паасобнікаў Замова 1989